Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
ELEANOR SHARPSTON
της 17ης Μαρτίου 2016[1]

Υπόθεση C-63/15

Mehrdad Ghezelbash
κατά
Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie
[αίτηση του Rechtbank Den Haag ('s-Hertogenbosch) (Κάτω Χώρες)

για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Άσυλο — Εξέταση αιτήσεως διεθνούς προστασίας — Κριτήρια για τον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους — Ερμηνεία του άρθρου 27, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 604/2013 — Δικαίωμα ασκήσεως προσφυγής με τη μορφή ένδικου μέσου ή επανεξετάσεως»

Εισαγωγή

1. Η υπό κρίση αίτηση του Rechtbank Den Haag (περιφερειακό δικαστήριο, Χάγη), εδρεύοντος στο 's-Hertogenbosch (Κάτω Χώρες) (στο εξής: αιτούν δικαστήριο) για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως και η υπόθεση Karim (C-155/15) είναι συναφείς. Σε αμφότερες τις υποθέσεις, ο αιτών άσυλο προτίθεται να αμφισβητήσει απόφαση των αρμόδιων αρχών του κράτους μέλους όπου είναι εγκατεστημένος, η οποία διατάσσει τη μεταφορά του σε άλλο κράτος που, κατόπιν αποδοχής αιτήματος του κράτους μέλους εγκαταστάσεως, προσδιορίζεται ως υπεύθυνο να εξετάσει την αίτηση ασύλου. Εν προκειμένω, τίθεται ένα σημαντικό ζήτημα. Συνιστά ο κανονισμός 604/2013 (στο εξής: κανονισμός Δουβλίνο III)[2], όπως και ο προηγηθείς αυτού κανονισμός 343/2003 (στο εξής: κανονισμός Δουβλίνο II)[3], αμιγή διακρατικό μηχανισμό ο οποίος στερεί τη δυνατότητα από τον αιτούντα άσυλο να αμφισβητήσει μια τέτοιου είδους απόφαση; Ή μπορεί ένα τέτοιο πρόσωπο να ασκήσει πλέον προσφυγή με τη μορφή ένδικου μέσου ή επανεξετάσεως βάσει του άρθρου 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο III, προκειμένου να προσβάλει την απόφαση μεταφοράς του, προβάλλοντας ότι τα κριτήρια του κεφαλαίου III για τον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους έτυχαν εσφαλμένης εφαρμογής;

2. Δεδομένου ότι τα πραγματικά περιστατικά των δύο υποθέσεων διαφέρουν, διαφέρουν επίσης και τα ειδικότερα ζητήματα που ανακύπτουν. Θα υποβάλω, ως εκ τούτου, την ίδια ημέρα, δύο διαφορετικές προτάσεις.

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

2 — Κανονισμός (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα (αναδιατύπωση) (ΕΕ L 180, σ. 31).

3 — Κανονισμός (ΕΚ) 343/2003 του Συμβουλίου, της 18ης Φεβρουαρίου 2003, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας (ΕΕ L 50, σ. 1).

3. Το Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου (στο εξής: ΚΕΣΑ) περιλαμβάνει σειρά μέτρων, μεταξύ των οποίων κανονισμούς που σκοπό έχουν την επιτάχυνση της διαδικασίας προσδιορισμού του κράτους μέλους που κρίνεται υπεύθυνο να εξετάσει την αίτηση ασύλου. Τα μέτρα αυτά είναι γνωστά στο σύνολό τους ως «σύστημα του Δουβλίνου» [4]. Κάθε φορά που υπήκοος τρίτου κράτους συνδέεται με περισσότερα από ένα κράτη μέλη (για παράδειγμα, για τον λόγο ότι εισέρχεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω ενός κράτους μέλους αλλά υποβάλλει την αίτησή του για άσυλο σε άλλο), είναι απαραίτητο να προσδιοριστεί ποιο κράτος είναι υπεύθυνο να εξετάσει το αίτημά του για άσυλο. Τα κριτήρια για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο καθορίζονται με αυστηρή σειρά προτεραιότητας (στο εξής: κριτήρια του κεφαλαίου ΙΙΙ) στον κανονισμό Δουβλίνο ΙΙΙ. Σε περίπτωση που κράτος μέλος στο οποίο έχει υποβληθεί αίτηση ασύλου θεωρεί ότι βάσει των συγκεκριμένων κριτηρίων υπεύθυνο να αποφασίσει επί του αιτήματος είναι άλλο κράτος μέλος, το πρώτο κράτος μπορεί να υποβάλει προς το δεύτερο αίτημα εκ νέου αναλήψεως (ή αναδοχής) του αιτούντος. Αφού διευθετηθεί το συγκεκριμένο ζήτημα, η εξέταση της αιτήσεως ασύλου διέπεται από τους κανόνες που θεσπίζονται στην εφαρμοστέα πράξη του ΚΕΣΑ [5].

4. Το Δικαστήριο δέχθηκε με την απόφαση Abdullahi [6], εξετάζοντας το άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙ, ότι οι λόγοι για τους οποίους χωρεί άσκηση προσφυγής κατά αποφάσεως περί μεταφοράς, με τη μορφή ένδικου μέσου ή επανεξετάσεως, αφορούν αποκλειστικά την περίπτωση κατά την οποία κράτος μέλος έχει αποδεχθεί αίτημα αναδοχής του αιτούντος άσυλο. Στην περίπτωση αυτή, ο αιτών μπορεί να αμφισβητήσει μια τέτοια απόφαση μόνο αν επικαλεστεί την ύπαρξη συστημικών πλημμελειών όσον αφορά τη διαδικασία χορηγήσεως ασύλου και τις συνθήκες υποδοχής των αιτούντων άσυλο στο κράτος μέλος αυτό, οι οποίες αποτελούν σοβαρούς και αποδεδειγμένους λόγους που πείθουν ότι ο ως άνω αιτών θα διατρέξει ουσιαστικό κίνδυνο να υποστεί απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση, κατά την έννοια του άρθρου 4 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης [7].

5. Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται κατά πόσον η απόφαση Abdullahi έχει ακόμη ισχύ στο πλαίσιο του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ και αν επιτρέπεται σε άτομο όπως ο M. Ghezelbash να αμφισβητήσει την εφαρμογή των κριτηρίων του κεφαλαίου ΙΙΙ ασκώντας προσφυγή με τη μορφή ένδικου μέσου ή επανεξετάσεως, δυνάμει του άρθρου 27, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού.

4 — Τα κρίσιμα νομοθετήματα είναι σήμερα: (i) ο κανονισμός Δουβλίνο ΙΙΙ, που αντικαθιστά τον κανονισμό Δουβλίνο ΙΙ· (ii) ο κανονισμός (ΕΚ) 1560/2003 της Επιτροπής, της 2ας Σεπτεμβρίου 2003, για τα μέτρα εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) 343/2003 του Συμβουλίου για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας (ΕΕ L 222, σ. 3) —ο κανονισμός αυτός καταργήθηκε εν μέρει με τον κανονισμό Δουβλίνο ΙΙΙ και τροποποιήθηκε ουσιαστικά με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 118/2014, της 30ής Ιανουαρίου 2014, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) 1560/2003 (ΕΕ L 39, σ. 1) (στο εξής: εκτελεστικός κανονισμός)· και (iii) ο «κανονισμός Eurodac» [κανονισμός (ΕΕ) 603/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013]. Στις προτάσεις μου επί της υποθέσεως Karim (όπου κρίνεται αναγκαίο) παραθέτω τις αναγκαίες λεπτομέρειες του κανονισμού αυτού.

5 — Τα νομοθετήματα αυτά περιλαμβάνουν την οδηγία 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (αναδιατύπωση) (ΕΕ L 180, σ. 60) (στο εξής: οδηγία σχετικά με τις διαδικασίες), και την οδηγία 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (αναδιατύπωση) (ΕΕ L 337, σ. 9) (στο εξής: οδηγία σχετικά με την αναγνώριση). Η οδηγία αυτή κατήργησε και αντικατέστησε την οδηγία 2004/83/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους (ΕΕ L 304, σ. 12) (στο εξής: οδηγία 2004/83), από 21ης Δεκεμβρίου 2013.

6 — Απόφαση Abdullahi (C-394/12, EU:C:2013:813, σκέψεις 60 και 62).

7 — ΕΕ 2010, C 83, σ. 389 (στο εξής: Χάρτης).

Το νομικό πλαίσιο

Ο Χάρτης

6. Το άρθρο 18 διασφαλίζει το δικαίωμα ασύλου, τηρουμένων των κανόνων της Σύμβασης της Γενεύης της 28ης Ιουλίου 1951, σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων [8], και σύμφωνα με τις Συνθήκες.

7. Σύμφωνα με το άρθρο 47, πρώτο εδάφιο, κάθε πρόσωπο του οποίου παραβιάστηκαν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης, έχει δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου [9].

8. Το άρθρο 52, παράγραφος 3, ορίζει ότι, στον βαθμό που ο Χάρτης «[…] περιλαμβάνει δικαιώματα που αντιστοιχούν σε δικαιώματα τα οποία διασφαλίζονται στην [ΕΣΔΑ], η έννοια και η εμβέλειά τους είναι ίδιες με εκείνες με εκείνες που τους επιφυλάσσει η [ΕΣΔΑ]. Η διάταξη αυτή δεν εμποδίζει το δίκαιο της Ένωσης να παρέχει ευρύτερη προστασία».

Το σύστημα του Δουβλίνου – σύντομη επισκόπηση

9. Στις 15 Ιουνίου 1990, τα (12 τότε) κράτη μέλη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων υπέγραψαν τη Σύμβαση του Δουβλίνου [10]. Το άρθρο 63, σημείο 1, στοιχείο α′, ΕΚ επέβαλε, στη συνέχεια, την αντικατάσταση της Συμβάσεως του Δουβλίνου με κοινοτικό νομοθετικό μέτρο και για τον λόγο αυτό εκδόθηκε ο κανονισμός Δουβλίνο ΙΙ [11]. Τα κριτήρια για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο να εξετάσει αίτηση ασύλου διαλαμβάνονταν στο κεφάλαιο ΙΙΙ (άρθρα 5 έως 14) του συγκεκριμένου κανονισμού. Το άρθρο 19, παράγραφος 2, είχε ως εξής: «Η απόφαση της παραγράφου 1 πρέπει να είναι αιτιολογημένη. Συνοδεύεται από στοιχεία σχετικά με την προθεσμία εκτέλεσης της μεταφοράς και περιλαμβάνει, εφόσον είναι απαραίτητο, τις πληροφορίες σχετικά με τον τόπο στον οποίο θα πρέπει να παρουσιασθεί ο αιτών άσυλο και την ημερομηνία κατά την οποία θα πρέπει να το πράξει, εφόσον μεταβαίνει στο υπεύθυνο κράτος μέλος με δικά του μέσα. Κατά της αποφάσεως αυτής μπορεί να ασκηθεί ένδικο μέσο ή αναθεώρηση. Το ένδικο μέσο κατά της απόφασης αυτής ή η αναθεώρησή της δεν έχουν ανασταλτικό αποτέλεσμα όσον αφορά την εκτέλεση της μεταφοράς, εκτός αν τα δικαστήρια ή τα αρμόδια όργανα το αποφασίσουν κατά περίπτωση, εφόσον αυτό επιτρέπεται από την εθνική νομοθεσία».

8 — Υπογράφηκε στη Γενεύη στις 18 Ιουλίου 1951 και τέθηκε σε ισχύ στις 22 Απριλίου 1954 [*Recueil des traités des Nations Unies*, τόμος 189, σ. 150, αριθ. 2545 (1954), όπως συμπληρώθηκε με το πρωτόκολλο περί του καθεστώτος των προσφύγων που συνάφθηκε στη Νέα Υόρκη στις 31 Ιανουαρίου 1967 και το οποίο τέθηκε σε ισχύ στις 4 Οκτωβρίου 1967 (στο εξής: Σύμβαση της Γενεύης)].

9 — Αντίστοιχα δικαιώματα με αυτά του άρθρου 47 του Χάρτη θεσπίζονται στα άρθρα 6 και 13 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (στο εξής: ΕΣΔΑ).

10 — Η Σύμβαση περί καθορισμού του κράτους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης παροχής ασύλου η οποία υποβάλλεται σε ένα από τα κράτη μέλη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων – Σύμβαση του Δουβλίνου (στο εξής: Σύμβαση του Δουβλίνου· ΕΕ 1997, C 254, σ. 1) τέθηκε σε ισχύ την 1η Σεπτεμβρίου 1997. Πριν από την ημερομηνία αυτή, οι ρυθμίσεις περί καθορισμού του κράτους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αιτήσεων παροχής ασύλου διαλαμβάνονταν στο κεφάλαιο VII της Σύμβασης εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν (ΕΕ 2000, L 239, σ. 19), σύμφωνα με το πρωτόκολλο που υπογράφηκε στις 26 Απριλίου 1994.

11 — Ο κανονισμός Δουβλίνο ΙΙ εφαρμόστηκε στη Δανία από το έτος 2006 δυνάμει της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και του Βασιλείου της Δανίας, για την επέκταση στη Δανία των διατάξεων του κανονισμού (ΕΚ) 343/2003 του Συμβουλίου για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2725/2000 σχετικά με τη θέσπιση του «Eurodac» για την αντιπαραβολή δακτυλικών αποτυπωμάτων για την αποτελεσματική εφαρμογή της σύμβασης του Δουβλίνου (ΕΕ L 66, σ. 38). Όσον αφορά τον κανονισμό Δουβλίνο ΙΙΙ, δεν υπάρχει αντίστοιχη συμφωνία και η Δανία δεν δεσμεύεται από τον κανονισμό αυτό. Σύμφωνα με το άρθρο 3 και το άρθρο 4α, παράγραφος 1, του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά το χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, που προσαρτάται στη ΣΕΕ και στη ΣΛΕΕ, τα εν λόγω κράτη μέλη έχουν γνωστοποιήσει ότι επιθυμούν να συμμετέχουν στην έκδοση και την εφαρμογή του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ.

Ο κανονισμός Δουβλίνο ΙΙΙ

10. Ο κανονισμός Δουβλίνο ΙΙ υπέστη πολλές ουσιαστικές τροποποιήσεις και για λόγους μεγαλύτερης σαφήνειας αναδιατυπώθηκε ως «κανονισμός Δουβλίνο ΙΙΙ». Στην αιτιολογική έκθεση του τελευταίου διαλαμβάνονται οι εξής στόχοι:

— ο κανονισμός αυτός θα πρέπει να περιλάβει έναν σαφή και λειτουργικό καθορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αιτήσεων ασύλου [12]·

— μια τέτοια μέθοδος θα πρέπει να θεμελιώνεται σε αντικειμενικά και δίκαια κριτήρια τόσο για τα κράτη μέλη όσο και για τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα· θα πρέπει, ιδίως, να επιτρέπει τον ταχύ προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο, προκειμένου να κατοχυρώνεται η πραγματική πρόσβαση στις διαδικασίες χορήγησης διεθνούς προστασίας και να μην διακυβεύεται ο στόχος της ταχύτητας κατά την εξέταση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας [13]·

— λαμβάνοντας υπόψη την πρώτη φάση εφαρμογής των μέσων του ΚΕΣΑ, και επιφέροντας παράλληλα τις αναγκαίες βελτιώσεις, βάσει της εμπειρίας, στην αποτελεσματικότητα του συστήματος του Δουβλίνου και στην προστασία που χορηγείται στους αιτούντες στο πλαίσιο του εν λόγω συστήματος, θα πρέπει να προβλεφθεί ένας ολοκληρωμένος «έλεγχος καταλληλότητας» με τη διενέργεια επανεξετάσεως βάσει αποδεικτικών στοιχείων η οποία θα καλύπτει τα νομικά, οικονομικά και κοινωνικά αποτελέσματα του συστήματος του Δουβλίνου, συμπεριλαμβανομένων των αποτελεσμάτων του στα θεμελιώδη δικαιώματα [14]·

— για την αποτελεσματική προστασία των δικαιωμάτων των ενδιαφερόμενων προσώπων θα πρέπει να θεσπιστούν νομικές εγγυήσεις και το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής όσον αφορά αποφάσεις για μεταφορές στο υπεύθυνο κράτος μέλος, σύμφωνα, ιδίως, με τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται στο άρθρο 47 του Χάρτη· προκειμένου να τηρείται το διεθνές δίκαιο, η πραγματική προσφυγή κατά των ανωτέρω αποφάσεων θα πρέπει να καλύπτει την εξέταση της εφαρμογής του παρόντος κανονισμού και της νομικής και της πραγματικής κατάστασης στο κράτος μέλος στο οποίο μεταφέρεται ο αιτών [15].

11. Η αιτιολογική έκθεση διαλαμβάνει επίσης τα ακόλουθα σχετικά με τη μεταχείριση των προσώπων τα οποία εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ: «[…] τα κράτη μέλη δεσμεύονται από τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από πράξεις του διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένης της σχετικής νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων» [16]· «[ο] κανονισμός σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται, ιδίως, από τον [Χάρτη]. Ιδιαίτερα, ο παρών κανονισμός αποσκοπεί να εξασφαλίσει την πλήρη τήρηση του δικαιώματος ασύλου που διασφαλίζεται από το άρθρο 18 του Χάρτη, καθώς και τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται στα άρθρα 1, 4, 7, 24 και 47 αυτού [...]» [17].

12. Το άρθρο 2 περιέχει τους ακόλουθους σχετικούς ορισμούς:

«α) “υπήκοος τρίτης χώρας”: κάθε πρόσωπο που δεν είναι πολίτης της Ένωσης κατά την έννοια του άρθρου 20 παράγραφος 1 ΣΛΕΕ και που δεν είναι υπήκοος κράτους το οποίο συμμετέχει στον παρόντα κανονισμό δυνάμει συμφωνίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση·

12 — Αιτιολογική σκέψη 4.
13 — Αιτιολογική σκέψη 5.
14 — Αιτιολογική σκέψη 9.
15 — Αιτιολογική σκέψη 19.
16 — Αιτιολογική σκέψη 32.
17 — Αιτιολογική σκέψη 39.

β) “αίτηση διεθνούς προστασίας”: η αίτηση διεθνούς προστασίας όπως ορίζεται στο άρθρο 2, στοιχείο η′, της οδηγίας [σχετικά με την αναγνώριση]·

γ) “αιτών”: ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο άπατρις ο οποίος έχει υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας, για την οποία δεν έχει ακόμη ληφθεί οριστική απόφαση.

δ) “εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας”: το σύνολο των εξεταστικών μέτρων, αποφάσεων ή δικαστικών αποφάσεων που εκδίδονται για μια αίτηση διεθνούς προστασίας από τις αρμόδιες αρχές σύμφωνα με [την οδηγία σχετικά με τις διαδικασίες] και [την οδηγία σχετικά με την αναγνώριση], εξαιρουμένων των διαδικασιών προσδιορισμού του υπεύθυνου κράτους μέλους σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό·

[…]

ιγ) “θεώρηση”: η άδεια ή απόφαση κράτους μέλους που απαιτείται με σκοπό τη διέλευση ή την είσοδο για προβλεπόμενη διαμονή στο συγκεκριμένο κράτος μέλος ή σε περισσότερα κράτη μέλη […]».

13. Το άρθρο 3 προβλέπει τα κάτωθι:

«1. Τα κράτη μέλη εξετάζουν κάθε αίτηση διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα στο έδαφος οποιουδήποτε από αυτά, συμπεριλαμβανομένων των συνόρων ή των ζωνών διέλευσης. Η αίτηση εξετάζεται από ένα μόνο κράτος μέλος, το οποίο είναι το οριζόμενο ως υπεύθυνο σύμφωνα με τα κριτήρια που αναφέρονται στο κεφάλαιο ΙΙΙ.

2. Εάν δεν είναι δυνατόν να καθορισθεί το υπεύθυνο κράτος μέλος βάσει των κριτηρίων που αναφέρονται στον παρόντα κανονισμό, υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης είναι το πρώτο κράτος μέλος στο οποίο υποβλήθηκε η αίτηση διεθνούς προστασίας.

Όταν είναι αδύνατη η μεταφορά αιτούντος στο κράτος μέλος που έχει προσδιορισθεί πρωτίστως ως υπεύθυνο, εξαιτίας βάσιμων λόγων που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν συστημικές ελλείψεις στη διαδικασία ασύλου και στις συνθήκες υποδοχής των αιτούντων στο εν λόγω κράτος μέλος, με αποτέλεσμα να υπάρχει κίνδυνος απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης, κατά την έννοια του άρθρου 4 του [Χάρτη], το προσδιορίζον κράτος μέλος εξακολουθεί να εξετάζει τα κριτήρια του κεφαλαίου ΙΙΙ, ώστε να διαπιστώσει αν άλλο κράτος μέλος μπορεί να προσδιοριστεί ως υπεύθυνο.

Όταν η μεταφορά δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί, βάσει της παρούσας παραγράφου, σε κάποιο κράτος μέλος που έχει προσδιορισθεί σύμφωνα με τα κριτήρια του κεφαλαίου ΙΙΙ ή στο πρώτο κράτος μέλος στο οποίο υποβλήθηκε η αίτηση, το προσδιορίζον κράτος μέλος καθίσταται το υπεύθυνο κράτος μέλος.

[…]».

14. Το άρθρο 4 επιγράφεται «Δικαίωμα ενημέρωσης». Βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο δ′, τα κράτη μέλη οφείλουν να ενημερώνουν τους αιτούντες για το δικαίωμά τους να προσβάλουν την απόφαση μεταφοράς και, κατά περίπτωση, να υποβάλουν αίτηση για αναστολή της αποφάσεως αυτής.

15. Το άρθρο 5, παράγραφος 1, θεσπίζει το δικαίωμα σε προσωπική συνέντευξη προκειμένου να διευκολυνθεί η διαδικασία προσδιορισμού του υπεύθυνου κράτους μέλους και επιβάλλει στις αρμόδιες αρχές του προσδιορίζοντος κράτους μέλους να διεξάγουν τέτοια προσωπική συνέντευξη με τον αιτούντα. Η συνέντευξη μπορεί να παραλείπεται εφόσον, μεταξύ άλλων, «μετά την παραλαβή των πληροφοριών του άρθρου 4, ο αιτών έχει ήδη παράσχει τις πληροφορίες σχετικά με τον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους με άλλο μέσο. Το κράτος μέλος που παραλείπει τη συνέντευξη δίνει στον αιτούντα τη δυνατότητα να παράσχει όλες τις περαιτέρω πληροφορίες σχετικές για τον ορθό

προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους, πριν από τη λήψη απόφασης για τη μεταφορά του αιτούντος στο υπεύθυνο κράτος μέλος, σύμφωνα με το άρθρο 26 παράγραφος 1»[18]. Η προσωπική συνέντευξη πραγματοποιείται εγκαίρως και, σε κάθε περίπτωση, πριν από τη λήψη απόφασης μεταφοράς του αιτούντος στο υπεύθυνο κράτος μέλος[19].

16. Το κεφάλαιο ΙΙΙ φέρει τον τίτλο «Κριτήρια για τον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους». Τα κριτήρια ιεραρχούνται σύμφωνα με το άρθρο 7, το οποίο ορίζει ότι:

«1. Τα κριτήρια για τον προσδιορισμό του υπευθύνου κράτους μέλους εφαρμόζονται με τη σειρά με την οποία παρατίθενται στο παρόν κεφάλαιο.

2. Ο προσδιορισμός του υπευθύνου κράτους μέλους κατ' εφαρμογή των κριτηρίων που παρατίθενται στο παρόν κεφάλαιο πραγματοποιείται βάσει της κατάστασης που υπήρχε τη στιγμή κατά την οποία ο αιτών υπέβαλε την αίτησή του διεθνούς προστασίας για πρώτη φορά σε ένα κράτος μέλος.

3. Προκειμένου να πληρούν τα κριτήρια των άρθρων 8, 10 και 16, τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη όλα τα διαθέσιμα στοιχεία που αποδεικνύουν την παρουσία, στο έδαφος κράτους μέλους, μελών της οικογένειας, συγγενών ή οποιωνδήποτε άλλων προσώπων με τα οποία ο αιτών έχει σχέση, εφόσον τα εν λόγω στοιχεία προσκομίζονται πριν άλλο κράτος μέλος αποδεχθεί το αίτημα αναδοχής ή εκ νέου ανάληψης του ενδιαφερόμενου προσώπου, σύμφωνα με το άρθρα 22 και 25 αντίστοιχα, και οι προηγούμενες αιτήσεις διεθνούς προστασίας του αιτούντος δεν έχουν αποτελέσει ακόμα αντικείμενο πρώτης απόφασης επί της ουσίας.»

17. Στην κορυφή της ιεραρχίας των κριτηρίων βρίσκονται λόγοι οικογενειακής φύσεως. Εάν ο αιτών είναι ασυνόδευτος ανήλικος, υπεύθυνο κράτος μέλος είναι εκείνο στο οποίο ευρίσκεται νομίμως ένα μέλος της οικογένειας ή αδελφός του ασυνόδευτου ανηλίκου[20]. Εάν ο αιτών είναι ενήλικος, υπεύθυνο κράτος μέλος είναι εκείνο στο οποίο διαμένουν νομίμως μέλη της οικογένειάς του[21]. Σε περίπτωση κατά την οποία κανένα από τα δύο αυτά κριτήρια δεν έχει εφαρμογή, υπεύθυνο κράτος μέλος θεωρείται εκείνο μέσω του οποίου αποδεδειγμένα εισήλθε ο αιτών για πρώτη φορά στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

18. Κρίσιμες είναι ιδίως οι ακόλουθες διατάξεις του άρθρου 12:

«1. Εάν ο αιτών είναι κάτοχος εν ισχύ[ι] τίτλου διαμονής, το κράτος μέλος που εξέδωσε τον τίτλο είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας.

2. Εάν ο αιτών είναι κάτοχος έγκυρης θεώρησης, το κράτος μέλος που την εξέδωσε είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας, εκτός εάν η θεώρηση εκδόθηκε εξ ονόματος άλλου κράτους μέλους βάσει συμφωνίας εκπροσώπησης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΚ) 810/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, για τη θέσπιση κοινοτικού κώδικα θεωρήσεων[22]. Στην περίπτωση αυτή, το κράτος μέλος είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας.

[…]

18 — Άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β'.

19 — Άρθρο 5, παράγραφος 3.

20 — Άρθρο 8, παράγραφος 1. Οι αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται προς το μείζον συμφέρον του παιδιού (βλ., επίσης, άρθρο 6, παράγραφος 1).

21 — Άρθρα 9, 10 και 11. Βλ., επίσης, άρθρο 16 σχετικά με τη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών να αποδεχθούν την ευθύνη για αιτούντες άσυλο που εξαρτώνται από άλλα μέλη της οικογένειας.

22 — ΕΕ 2009, L 243, σ. 1.

4. Εάν ο αιτών είναι μόνον κάτοχος ενός ή περισσοτέρων τίτλων διαμονής που έχουν λήξει ήδη από διάστημα μικρότερο των δύο ετών ή μιας ή περισσοτέρων θεωρήσεων που έχουν λήξει ήδη από διάστημα μικρότερο των έξι μηνών βάσει των οποίων μπορούσε να εισέλθει στο έδαφος κράτους μέλους, εφαρμόζονται οι παράγραφοι 1, 2 και 3 για όσο χρονικό διάστημα ο αιτών δεν έχει εγκαταλείψει το έδαφος των κρατών μελών.

Όταν ο αιτών είναι κάτοχος ενός ή περισσοτέρων τίτλων διαμονής που έχουν λήξει ήδη από διάστημα μεγαλύτερο των δύο ετών, ή μιας ή περισσοτέρων θεωρήσεων που έχουν λήξει ήδη από διάστημα μεγαλύτερο των έξι μηνών βάσει των οποίων μπορούσε να εισέλθει στο έδαφος κράτους μέλους, και εφόσον δεν έχει εγκαταλείψει το έδαφος των κρατών μελών, υπεύθυνο είναι το κράτος μέλος στο οποίο υποβλήθηκε η αίτηση διεθνούς προστασίας.

5. Το γεγονός ότι ο τίτλος διαμονής ή η θεώρηση εκδόθηκαν βάσει πλαστής ή ψευδούς ταυτότητας ή με παρουσίαση πλαστών, παραποιημένων ή άκυρων εγγράφων, δεν κωλύει την ανάθεση της ευθύνης στο κράτος μέλος που τα εξέδωσε. Εντούτοις, το κράτος μέλος που εξέδωσε τον τίτλο διαμονής ή τη θεώρηση δεν είναι υπεύθυνο, εάν μπορεί να αποδείξει ότι η απάτη διαπράχθηκε μεταγενέστερα της έκδοσης του εγγράφου ή της θεώρησης.»

19. Βάσει του άρθρου 17, παράγραφος 1, και κατά παρέκκλιση από το άρθρο 3, παράγραφος 1, «[…] κάθε κράτος μέλος δύναται να αποφασίζει να εξετάζει αίτηση διεθνούς προστασίας που έχει κατατεθεί από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα, ακόμη και αν δεν είναι υπεύθυνο για την εξέταση δυνάμει των κριτηρίων που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό» [23].

20. Το άρθρο 18 θεσπίζει τις υποχρεώσεις του υπεύθυνου κράτους μέλους. Μεταξύ αυτών, το υπεύθυνο κράτος μέλος είναι υποχρεωμένο να αναλαμβάνει εκ νέου αιτούντα όταν: (i) η αίτησή του τελεί υπό εξέταση και ο ίδιος υπέβαλε αίτηση σε άλλο κράτος μέλος ή ευρίσκεται χωρίς να έχει τίτλο διαμονής στο έδαφος άλλου κράτους μέλους [24]· (ii) ο αιτών ανακαλεί την υπό εξέταση αίτησή του και υποβάλει αίτηση σε άλλο κράτος μέλος [25]· ή (iii) η αίτησή του απερρίφθη και ο ίδιος υπέβαλε αίτηση σε άλλο κράτος μέλος ή ευρίσκεται χωρίς να έχει τίτλο διαμονής στο έδαφος άλλου κράτους μέλους [26]. Στις περιπτώσεις αυτές, το υπεύθυνο κράτος μέλος είναι υποχρεωμένο να εξετάζει ή να ολοκληρώνει την εξέταση της αιτήσεως διεθνούς προστασίας που υπέβαλε ο αιτών [27].

21. Οι διαδικασίες για την εκ νέου ανάληψη αιτούντος άσυλο διέπονται από τις διατάξεις του κεφαλαίου VI. Η διαδικασία προσδιορισμού του υπευθύνου κράτους μέλους πρέπει να ξεκινά το συντομότερο δυνατό [28]. Εάν κράτος μέλος στο οποίο υποβλήθηκε αίτηση διεθνούς προστασίας θεωρεί ότι άλλο κράτος μέλος είναι υπεύθυνο για την εξέτασή της, μπορεί να απευθύνει σε αυτό αίτημα περί αναδοχής του αιτούντος, το συντομότερο δυνατό και, σε κάθε περίπτωση, εντός προθεσμίας τριών μηνών από την υποβολή της αιτήσεως [29]. Το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται το αίτημα προβαίνει στις απαραίτητες επαληθεύσεις και αποφαίνεται σχετικά με το αίτημα εντός προθεσμίας δύο μηνών από την ημερομηνία της παραλαβής του αιτήματος [30]. Κατά τη διαδικασία προσδιορισμού του υπεύθυνου κράτους μέλους, χρησιμοποιούνται αποδεικτικά στοιχεία και έμμεσες αποδείξεις [31]. Τα κρίσιμα αποδεικτικά στοιχεία και οι έμμεσες αποδείξεις παρατίθενται στον εκτελεστικό κανονισμό [32].

23 — Σε περίπτωση που κράτος μέλος αποφασίζει να εξετάζει αίτηση βάσει του άρθρου 17, παράγραφος 1, καθίσταται στη συνέχεια υπεύθυνο κράτος μέλος. Η διάταξη αυτή είναι γνωστή, εν συντομία, ως «ρήτρα κυριαρχίας».

24 — Άρθρο 18, παράγραφος 1, στοιχείο β΄.

25 — Άρθρο 18, παράγραφος 1, στοιχείο γ΄.

26 — Άρθρο 18, παράγραφος 1, στοιχείο δ΄. Το άρθρο 18, παράγραφος 1, στοιχεία β΄ έως δ΄, πρέπει να ερμηνεύεται σε συνδυασμό με τα άρθρα 23, 24, 25 και 29.

27 — Άρθρο 18, παράγραφος 2.

28 — Άρθρο 20, παράγραφος 1.

29 — Άρθρο 21, παράγραφος 1.

30 — Άρθρο 22, παράγραφος 1.

31 — Άρθρο 22, παράγραφος 2.

32 — Άρθρο 22, παράγραφος 3.

22. Το άρθρο 26 ορίζει:

«1. Όταν το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται το αίτημα δέχεται την αναδοχή ή την εκ νέου ανάληψη του αιτούντος ή άλλου προσώπου όπως αναφέρεται στο άρθρο 18 παράγραφος 1 στοιχείο γ′ ή δ′, το κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα κοινοποιεί στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο την απόφαση για τη μεταφορά του προς το υπεύθυνο κράτος μέλος και, κατά περίπτωση, για την απόφαση περί μη εξέτασης της αίτησής του για διεθνή προστασία. Εάν το ενδιαφερόμενο πρόσωπο εκπροσωπείται από νομικό ή άλλο σύμβουλο, τα κράτη μέλη δύνανται να επιλέξουν να κοινοποιήσουν σε εκείνον την απόφαση και όχι στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο και, κατά περίπτωση, να ανακοινώσουν την απόφαση στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο.

2. Η απόφαση της παραγράφου 1 περιλαμβάνει πληροφορίες για τα διαθέσιμα ένδικα μέσα, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος αίτησης αναστολής, κατά περίπτωση, και για τις προθεσμίες προσφυγής και μεταφοράς και περιλαμβάνει, εφόσον είναι απαραίτητο, τις πληροφορίες σχετικά με τον τόπο στον οποίο, και την ημερομηνία κατά την οποία, θα πρέπει να παρουσιασθεί το ενδιαφερόμενο πρόσωπο, εφόσον το εν λόγω πρόσωπο μεταβαίνει στο υπεύθυνο κράτος μέλος με δικά του μέσα.» [33]

23. Το άρθρο 27 ορίζει:

«1. Ο αιτών ή άλλο πρόσωπο όπως αναφέρεται στο άρθρο 18 παράγραφος 1 στοιχείο γ′ ή δ′ έχει το δικαίωμα άσκησης πραγματικής προσφυγής, με τη μορφή ένδικου μέσου ή επανεξέτασης, ενώπιον δικαστηρίου, τόσο για τα πραγματικά όσο και για τα νομικά στοιχεία, κατά απόφασης μεταφοράς.

2. Τα κράτη μέλη παρέχουν στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο εύλογο χρονικό διάστημα εντός του οποίου μπορεί να ασκήσει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής σύμφωνα με την παράγραφο 1.»

24. Οσάκις αιτών ασκεί κατά αποφάσεως μεταφοράς προσφυγή με τη μορφή ένδικου μέσου ή επανεξετάσεως, βάσει του άρθρου 27, παράγραφος 3, τα κράτη μέλη υπέχουν σειρά υποχρεώσεων προκειμένου να διασφαλίζονται τα δικαιώματα του προσώπου αυτού. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται: (i) η υποχρέωση να παρέχεται στον ενδιαφερόμενο το δικαίωμα να παραμείνει στο συγκεκριμένο κράτος μέλος εν αναμονή του αποτελέσματος του ένδικου μέσου ή της επανεξετάσεως ή να αναστέλλεται η απόφαση μεταφοράς [34] και (ii) η υποχρέωση να εξασφαλίζουν ότι το ενδιαφερόμενο πρόσωπο έχει πρόσβαση σε νομική συνδρομή και/ή εκπροσώπηση και να εξασφαλίζουν τη χορήγηση, κατόπιν αιτήματος, δωρεάν νομικής συνδρομής, όταν το ενδιαφερόμενο πρόσωπο δεν μπορεί να καταβάλει τις σχετικές δαπάνες. Ωστόσο, «[χ]ωρίς να περιορίζεται αυθαίρετα η πρόσβαση στη νομική συνδρομή, τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν ότι δεν χορηγείται δωρεάν νομική συνδρομή και εκπροσώπηση, όταν η αρμόδια αρχή ή το δικαστήριο θεωρεί ότι το ένδικο μέσο ή η επανεξέταση δεν έχει πραγματικές πιθανότητες επιτυχίας» [35].

25. Το άρθρο 37 ορίζει ότι, όταν τα κράτη μέλη δεν μπορούν να επιλύσουν διαφορά τους για οποιοδήποτε θέμα σχετικό με την εφαρμογή του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, μπορούν να προσφύγουν στη διαδικασία συνδιαλλαγής.

33 — Η απόδοση του άρθρου 26, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ στη γαλλική γλώσσα έχει ως εξής: «Lorsque l'État membre requis accepte la prise en charge ou la reprise en charge d'un demandeur ou d'une autre personne visée à l'article 18, paragraphe 1, point c) ou d), l'État membre requérant notifie à la personne concernée la décision de le transférer vers l'État membre responsable et, le cas échéant, la décision de ne pas examiner sa demande de protection internationale […]». Κατά την άποψή μου, τούτο καταδεικνύει με μεγαλύτερη σαφήνεια σε σύγκριση με το αγγλικό κείμενο ότι κράτος μέλος μπορεί να συνδυάσει, σε μία απόφαση, την απόφαση μεταφοράς καθαυτή και την (παράλληλη) απόφαση να μην εξετάσει το αίτημα του αιτούντος για διεθνή προστασία.

34 — Άρθρο 27, παράγραφος 3, στοιχεία α′ και β′.

35 — Άρθρο 27, παράγραφοι 5 και 6, αντιστοίχως.

Πραγματικά περιστατικά, διαδικασία και προδικαστικά ερωτήματα

26. Στις 4 Μαρτίου 2014, ο M. Ghezelbash, Ιρανός υπήκοος, κατέθεσε στις Κάτω Χώρες αίτηση ασύλου. Οι ολλανδικές αρχές συμβουλεύτηκαν το Σύστημα Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης[36] και διαπίστωσαν ότι στις 17 Δεκεμβρίου 2013 του είχε ήδη χορηγηθεί θεώρηση από τις αρχές της Γαλλίας, η οποία ίσχυε από την ημερομηνία εκείνη μέχρι τις 11 Ιανουαρίου 2014. Στη συνέχεια, οι αρχές των Κάτων Χωρών ζήτησαν από τις αρχές της Γαλλίας να εξετάσουν εκείνες την αίτηση ασύλου. Οι γαλλικές αρχές αποδέχθηκαν το αίτημα στις 5 Μαΐου 2014. Ακολούθως, στις 21 Μαΐου 2014, οι ολλανδικές αρχές απέρριψαν το αίτημα του M. Ghezelbash, αποφασίζοντας ταυτοχρόνως τη μεταφορά του στη Γαλλία. Στις 22 Μαΐου 2014, ο M. Ghezelbash άσκησε προσφυγή κατά της εν λόγω αποφάσεως και συγχρόνως ζήτησε τη λήψη ασφαλιστικού μέτρου.

27. Ο M. Ghezelbash συνομολόγησε ότι στις 18 Δεκεμβρίου 2013 χρησιμοποίησε πράγματι τη χορηγηθείσα σε αυτόν από τις γαλλικές αρχές θεώρηση. Ισχυρίζεται, ωστόσο, ότι επέστρεψε στο Ιράν αφότου έκανε μόνο μία διανυκτέρευση στο Παρίσι. Με την ιδιότητα του δημοσιογράφου, ταξίδεψε στο Παρίσι για επαγγελματικούς λόγους και συγκεκριμένα προκειμένου να καλύψει τουρνουά επιτραπέζιου ποδοσφαίρου. Στις 19 Δεκεμβρίου 2013 επέστρεψε στο Ιράν, καθώς το Ιράν αποφάσισε την τελευταία στιγμή να αποσύρει τη συμμετοχή του από το τουρνουά.

28. Ο M. Ghezelbash δεν αντιμετώπιζε προβλήματα στο Ιράν μέχρι τις 15 Φεβρουαρίου 2014. Εγκατέλειψε το Ιράν στις 20 Φεβρουαρίου 2014 και ταξίδεψε μέσω Τουρκίας προς τις Κάτω Χώρες, όπου έφθασε την 1η Μαρτίου 2014. Το διαβατήριό του με τις από Δεκεμβρίου 2013 σφραγίδες εισόδου και εξόδου των γαλλικών αρχών είχε κατασχεθεί από το Sepah-e Pasdaran-e Enqelab-e Eslami (σώμα φρουρών της ισλαμικής επαναστάσεως)· και ο M. Ghezelbash δεν είχε διατηρήσει άλλα αποδεικτικά στοιχεία ως προς τα ταξίδια αυτά, διότι κατά τον χρόνο εκείνον δεν υπήρχε ανάγκη προς τούτο. Ωστόσο, έχει στην κατοχή του άλλα έγγραφα τα οποία ενισχύουν την εκδοχή του για τα γεγονότα. Πρόκειται για μια δήλωση του εργοδότη του, ένα ιατρικό πιστοποιητικό και ένα υπογεγραμμένο σύμφωνο αγοράς ακινήτου. Ο M. Ghezelbash υποστηρίζει ότι το σύμφωνο συνήφθη στις 10 Ιανουαρίου 2014 ενώ αυτός διέμενε στο Ιράν, ότι για τη σύναψή του έπρεπε να παραστεί αυτοπροσώπως και ότι πράγματι υπέγραψε το έγγραφο αυτό. Ο M. Ghezelbash προσκόμισε ενώπιον των αρχών των Κάτω Χωρών όλο αυτό το υλικό (στο εξής: έμμεσες αποδείξεις) στις 28 Μαΐου 2014, *αφότου* δηλαδή οι ομόλογες γαλλικές αρχές δήλωσαν ότι αποδέχονται να αναλάβουν την ευθύνη να εξετάσουν την αίτηση ασύλου του M. Ghezelbash.

29. Ο M. Ghezelbash υποστηρίζει ότι η αίτησή του θα πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο της παρατεταμένης διαδικασίας ασύλου[37], προκειμένου να του επιτραπεί να προσκομίσει τα πρωτότυπα έγγραφα και να δοθεί η δυνατότητα στις αρχές των Κάτω Χωρών να τα εξετάσουν. Δεν ζήτησε άσυλο στη Γαλλία και οι γαλλικές αρχές ουδέποτε ήταν υπεύθυνες να εξετάσουν αίτηση ασύλου εκ μέρους του.

30. Οι ολλανδικές αρχές θεωρούν ότι, βάσει του άρθρου 12, παράγραφος 4, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, οι γαλλικές αρχές είναι υπεύθυνες για την εξέταση της αιτήσεως ασύλου του M. Ghezelbash για τους εξής λόγους. Πρώτον, στις 17 Δεκεμβρίου 2013 χορήγησαν θεώρηση στον M. Ghezelbash. Δεύτερον, η Γαλλία συμφώνησε να αναλάβει την ευθύνη εξετάσεως του αιτήματός του. Τρίτον, η εν λόγω συμφωνία μπορεί να προσβληθεί μόνο για τους περιορισμένους λόγους του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ (και δη την παρουσία, στο έδαφος ενός συγκεκριμένου κράτους μέλους, μελών της οικογένειας ή συγγενών) και οι λόγοι αυτοί δεν συντρέχουν εν προκειμένω. Τέταρτον, ο M. Ghezelbash δεν απέδειξε ότι εγκατέλειψε το έδαφος των κρατών μελών

36 — Βλ. απόφαση 2004/512/ΕΚ του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2004, για τη δημιουργία του Συστήματος Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις (VIS) (ΕΕ L 213, σ. 5), ιδίως άρθρο 1.

37 — Από φυλλάδιο των ολλανδικών αρχών προκύπτει ότι η αρμόδια εθνική αρχή εξετάζει κατά κανόνα κατά πόσον συντρέχουν στο πρόσωπο αιτούντος οι προϋποθέσεις προκειμένου να του χορηγηθεί άδεια παραμονής λόγω ασύλου στο πλαίσιο της «γενικής διαδικασίας ασύλου». Ωστόσο, όταν οι αρμόδιες αρχές χρειάζονται περισσότερο χρόνο για να εξετάσουν την αίτηση έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν την «παρατεταμένη διαδικασία ασύλου».

και δεν τεκμηρίωσε ότι στη συνέχεια ταξίδεψε από το Ιράν στις Κάτω Χώρες (μέσω Τουρκίας). Οι έμμεσες αποδείξεις που προσκόμισε ο M. Ghezelbash δεν αποδεικνύουν πέραν πάσης αμφιβολίας την εκδοχή που υποστηρίζει. Πέμπτον, οι ολλανδικές αρχές δεν ήταν υποχρεωμένες να διαβιβάσουν στις ομόλογές τους γαλλικές τα στοιχεία αυτά, καθόσον ο M. Ghezelbash δεν υποστήριξε ρητώς ότι οι υποχρεώσεις της Γαλλίας έπαυσαν βάσει του άρθρου 19, παράγραφος 2, του κανονισμού Δουβλίνο III[38].

31. Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι οι Κάτω Χώρες έλαβαν πρόωρα την απόφαση να ζητήσουν από τη Γαλλία να αναλάβει την ευθύνη για τον M. Ghezelbash. Οι ολλανδικές αρχές έδρασαν κατά παράβαση του άρθρου 21 του κανονισμού Δουβλίνο III, καθώς παρέλειψαν να προωθήσουν προς τις ομόλογες τους γαλλικές τις έμμεσες αποδείξεις που προσκόμισε ο M. Ghezelbash προς υποστήριξη της θέσεώς του ότι μετά τη διανυκτέρευσή του στο Παρίσι επέστρεψε στο Ιράν. Σύμφωνα με το άρθρο 22 του ως άνω κανονισμού, θα έπρεπε να έχει δοθεί στις γαλλικές αρχές η δυνατότητα να λάβουν υπόψη τις έμμεσες αυτές αποδείξεις προκειμένου να προσδιορισθεί κατά πόσον η Γαλλία ήταν όντως υπεύθυνη να εξετάσει την αίτηση ασύλου του M. Ghezelbash. Τα συγκεκριμένα στοιχεία είναι πράγματι μεγίστης σημασίας για την εκτίμηση αυτή.

32. Κατά το αιτούν δικαστήριο, ορισμένα από τα προσκομισθέντα αποδεικτικά στοιχεία ήταν αντιφατικά και, ως εκ τούτου, ο M. Ghezelbash δεν είχε μπορέσει να τεκμηριώσει ότι είχε εγκαταλείψει το έδαφος των κρατών μελών. Ωστόσο, ορισμένα από τα έγγραφα που προσκόμισε (ιδίως το πιστοποιητικό ιατρού και το σύμφωνο πωλήσεως) αποτελούσαν πράγματι έμμεσες αποδείξεις που καθιστούσαν εκ πρώτης όψεως βάσιμη την υπόθεση ότι είχε επιστρέψει στο Ιράν μετά από μια προφανώς εφήμερη επίσκεψη στη Γαλλία.

33. Το αιτούν δικαστήριο θεωρεί ότι με την απόφαση Abdullahi το Δικαστήριο δέχθηκε ότι ο αιτών άσυλο που άσκησε προσφυγή κατά αποφάσεως απορρίπτουσας αίτημα εξετάσεως της αιτήσεώς του δεν μπορεί να αμφισβητήσει την εφαρμογή των κριτηρίων του κεφαλαίου III για τον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους, όταν το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνθηκε το αίτημα εκ νέου αναλήψεώς του αποδέχθηκε το συγκεκριμένο αίτημα. Η εφαρμογή των συγκεκριμένων κριτηρίων αφορά μόνο τη διακρατική σχέση μεταξύ αιτούντος κράτους και κράτους προς το οποίο απευθύνθηκε το αίτημα.

34. Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη τις τροποποιήσεις που επήλθαν με τον κανονισμό Δουβλίνο III με σκοπό την ενίσχυση της δικαστικής προστασίας των αιτούντων άσυλο, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινισθεί κατά πόσον τα τροποποιηθέντα κριτήρια του κεφαλαίου III αποτελούν πλέον λόγο προσφυγής κατά αποφάσεως μεταφοράς βάσει του άρθρου 27, παράγραφος 1, του συγκεκριμένου κανονισμού.

35. Συνακόλουθα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά:

«1. Ποια είναι η έκταση εφαρμογής του άρθρου 27 του [κανονισμού Δουβλίνο III], σε συνδυασμό ή όχι με την αιτιολογική σκέψη 19 του εν λόγω κανονισμού;

Μήπως βάσει του άρθρου αυτού ο αιτών άσυλο, σε μια κατάσταση όπως η προκείμενη, στην οποία ο αλλοδαπός μόνο μετά την αποδοχή του αιτήματος αναγνωρίσεως της ευθύνης για τη διαδικασία ασύλου βρίσκεται αντιμέτωπος με αίτημα αναδοχής και προσκομίζει αποδεικτικά έγγραφα τα οποία ενδεχομένως επιτρέπουν το συμπέρασμα ότι υπεύθυνο για την εξέταση της αιτήσεως ασύλου δεν είναι το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνθηκε το αίτημα αλλά το αιτούν κράτος μέλος, το οποίο στη συνέχεια δεν εξετάζει τα έγγραφα αυτά ούτε τα διαβιβάζει στο κράτος μέλος προς το οποίο

38 — Εξετάζω τη διάταξη αυτή στις προτάσεις μου επί της υποθέσεως Karim.

απευθύνθηκε το αίτημα, έχει δικαίωμα ασκήσεως (αποτελεσματικής) προσφυγής κατά της εφαρμογής των κριτηρίων του κεφαλαίου ΙΙΙ του [κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ] για τον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους;

2. Μήπως στην περίπτωση που υπό [τον κανονισμό Δουβλίνο ΙΙΙ], επίσης όπως υπό [τον κανονισμό Δουβλίνο ΙΙ], ο αλλοδαπός κατ' αρχήν δεν δύναται να προβάλει την εσφαλμένη εφαρμογή των κριτηρίων για τον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους, όταν το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνθηκε αίτημα αναδοχής δέχθηκε το αίτημα αυτό, είναι ορθό ότι η αρχή αυτή, όπως προβάλλει ο καθού, δέχεται εξαίρεση μόνο σε οικογενειακές καταστάσεις κατά την έννοια του άρθρου 7 του [κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ], ή μπορούν να νοηθούν και άλλα ιδιαίτερα γεγονότα και περιστάσεις βάσει των οποίων ο αλλοδαπός δύναται να προβάλει την εσφαλμένη εφαρμογή των κριτηρίων για τον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους;

3. Αν η απάντηση στο ερώτημα 2 είναι ότι και άλλες περιστάσεις, πέρα από τις οικογενειακές καταστάσεις, μπορούν να συνεπάγονται ότι ο αλλοδαπός δύναται να προβάλει την εσφαλμένη εφαρμογή των κριτηρίων για τον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους, μπορούν τα γεγονότα και οι περιστάσεις που περιγράφονται στα [σημεία 31 έως 33, ανωτέρω, των παρουσών προτάσεων] [39] να αποτελέσουν τέτοια ιδιαίτερα γεγονότα και περιστάσεις;»

36. Γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν ο M. Ghezelbash, η Τσεχική Δημοκρατία, η Γαλλία, οι Κάτω Χώρες και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Επίσης, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 15ης Δεκεμβρίου 2015, όλοι οι ανωτέρω, πλην της Τσεχικής Δημοκρατίας, ανέπτυξαν και προφορικώς τις παρατηρήσεις τους.

Εκτίμηση

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

37. Το ΚΕΣΑ στηρίζεται στην παραδοχή ότι το σύνολο των μετεχόντων κρατών σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα, περιλαμβανομένων εκείνων που στηρίζονται στη Σύμβαση της Γενεύης και στην ΕΣΔΑ, καθώς και ότι είναι δυνατή και επιβαλλόμενη η ύπαρξη αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά το επίπεδο προστασίας το οποίο εγγυώνται. Λαμβάνοντας υπόψη την εν λόγω αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης ο νομοθέτης εξέδωσε τον κανονισμό Δουβλίνο ΙΙΙ προκειμένου να εξορθολογίσει την εξέταση των αιτήσεων ασύλου, να αποτρέψει τη συμφόρηση του συστήματος την οποία θα προκαλούσε η υποχρέωση των αρχών των κρατών μελών να εξετάζουν πλείονες αιτήσεις του ιδίου αιτούντος, να ενισχύσει την ασφάλεια δικαίου όσον αφορά τον προσδιορισμό του κράτους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αιτήσεως ασύλου και να αποτρέψει το forum shopping. Στην πράξη, ο κύριος σκοπός του συστήματος του Δουβλίνου είναι η επιτάχυνση με τον τρόπο αυτό της εξετάσεως των αιτήσεων προς το συμφέρον τόσο των αιτούντων άσυλο όσο και των μετεχόντων κρατών [40].

38. Δεν αμφισβητείται ότι η αίτηση του M. Ghezelbash για άσυλο εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ. Τα κριτήρια, επομένως, για τον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους για την εξέταση της αιτήσεώς του είναι αυτά που προβλέπονται στο κεφάλαιο ΙΙΙ του εν λόγω κανονισμού [41].

39 — Το αιτούν δικαστήριο, κατά τη διατύπωση του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος, παραπέμπει στο σημείο 12 της διατάξεώς του περί παραπομπής.

40 — Απόφαση NS (C-411/10 και C-493/10, EU:C:2011:865, σκέψεις 78 και 79).

41 — Άρθρα 1 και 3.

39. Σε περίπτωση που αιτών άσυλο συνδέεται με δύο ή περισσότερα κράτη μέλη, ο προσδιορισμός του υπεύθυνου κράτους μέλους συνιστά μια διακρατική πρωτίστως διαδικασία [42]. Συνακόλουθα, δεν αποτελεί χαρακτηριστικό της διαδικασίας αυτής να λαμβάνονται υπόψη οι προτιμήσεις ή επιθυμίες του ατόμου [43]. Εντούτοις, εντός του νομικού πλαισίου του κανονισμού υφίστανται αρκετές παρεκκλίσεις από τον συγκεκριμένο γενικό κανόνα.

40. Πρώτον, κατά την εφαρμογή των κριτηρίων του κεφαλαίου ΙΙΙ τα κράτη μέλη πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την παρουσία μελών της οικογένειας στο έδαφος της Ένωσης (όπου αυτό συμβαίνει) πριν άλλο κράτος μέλος αποδεχθεί αίτημα αναδοχής ή εκ νέου αναλήψεως του αιτούντος [44].

41. Δεύτερον, σε περιστάσεις κατά τις οποίες είναι αδύνατη η μεταφορά αιτούντος σε άλλο κράτος εξαιτίας βάσιμων λόγων που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν συστημικές ελλείψεις στη διαδικασία ασύλου και στις συνθήκες υποδοχής των αιτούντων στο εν λόγω κράτος μέλος, με αποτέλεσμα να συντρέχει κίνδυνος απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης, κατά την έννοια του άρθρου 4 του Χάρτη, το προσδιορίζον κράτος μέλος οφείλει να εξετάζει αν άλλο κράτος μέλος μπορεί να προσδιοριστεί ως υπεύθυνο σύμφωνα με τα κριτήρια του κεφαλαίου ΙΙΙ [45].

42. Τρίτον, κάθε κράτος μέλος διατηρεί τη διακριτική ευχέρεια, δυνάμει της γνωστής ως «ρήτρα κυριαρχίας», να αποφασίζει να εξετάζει μιαν αίτηση, ακόμη και αν δεν υποχρεούται προς τούτο βάσει των κριτηρίων του κεφαλαίου ΙΙΙ. Εξάλλου, κράτος μέλος μπορεί να υποβάλει σε άλλο κράτος μέλος αίτημα αναδοχής αιτούντος με σκοπό την επανένωση των μελών της οικογένειας για ανθρωπιστικούς λόγους, ακόμα και όταν το άλλο κράτος μέλος δεν είναι υπεύθυνο κατ' εφαρμογήν των κριτηρίων που θεσπίζονται στα άρθρα 8 έως 11 και στο άρθρο 16 του κανονισμού. Στις περιπτώσεις αυτές, οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να εκφράσουν τη συναίνεσή τους γραπτώς [46].

43. Οι εν λόγω παρεκκλίσεις υποδηλώνουν ότι, υπό το καθεστώς του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, υφίστανται ορισμένα περιθώρια προκειμένου να λαμβάνεται υπόψη η ιδιαίτερη κατάσταση και οι απόψεις του αιτούντος άσυλο βάσει των οποίων θα πρέπει το κράτος να εξετάσει την αίτησή του. Τούτου λεχθέντος, καμία από τις εν λόγω παρεκκλίσεις δεν φαίνεται να έχει εφαρμογή στην περίπτωση του M. Ghezelbash και από κανένα στοιχείο της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως δεν συνάγεται η πρόθεσή του να επικαλεστεί κάποια από αυτές.

Πρώτο προδικαστικό ερώτημα

44. Το γενικότερο ζήτημα το οποίο θέτει το αιτούν δικαστήριο με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα αφορά την ερμηνεία και την έκταση του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 27, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 19 του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ. Έχει ο αιτών άσυλο δικαίωμα προσφυγής, υπό τη μορφή ένδικου μέσου ή επανεξετάσεως, κατά της εφαρμογής των κριτηρίων του κεφαλαίου ΙΙΙ από κράτος μέλος; Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο θέτει επίσης ένα ειδικότερο ζήτημα σχετικά με τις περιστάσεις της υποθέσεως του M. Ghezelbash. Το συγκεκριμένο υποερώτημα εξετάζεται στα σημεία 58 έως 90 των παρουσών προτάσεων.

42 — Βλ., για παράδειγμα, απόφαση Puid (C-4/11, EU:C:2013:740, σκέψεις 27 έως 29).

43 — Βλ., για παράδειγμα, απόφαση Puid (C-4/11, EU:C:2013:740, σκέψεις 32 έως 34).

44 — Άρθρο 7, παράγραφος 3. Βλ. επίσης άρθρο 8 το οποίο αφορά ανηλίκους και άρθρα 9 έως 11 σε σχέση με τα μέλη οικογένειας.

45 — Βλ. άρθρο 3, παράγραφος 2, εδάφιο δεύτερο.

46 — Άρθρο 17, παράγραφος 2.

45. Κατά τον M. Ghezelbash και την Τσεχική Δημοκρατία, μολονότι ο αιτών άσυλο δεν μπορούσε –σύμφωνα με την απόφαση Abdullahi– να αμφισβητήσει τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζονταν τα κριτήρια του κεφαλαίου ΙΙΙ ασκώντας προσφυγή βάσει του άρθρου 19, παράγραφος 2, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙ, η κατάσταση έχει πλέον αλλάξει δυνάμει του άρθρου 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ. Πάντως, η Τσεχική Δημοκρατία υπογραμμίζει ότι, κατά την άποψή της, ο αιτών δεν απολαύει κάποιου γενικού δικαιώματος να επιλέγει ποιο κράτος μέλος θα εξετάσει την αίτηση ασύλου.

46. Η Γαλλία και η Επιτροπή επικαλούνται ομοίως την απόφαση Abdullahi και διατείνονται ότι ο M. Ghezelbash εξακολουθεί να μην απολαύει δικαιώματος προσφυγής κατά του τρόπου εφαρμογής των κριτηρίων του κεφαλαίου ΙΙΙ. Κατ' αρχήν, δεν είναι κρίσιμο ποιο κράτος μέλος εξετάζει την αίτησή του. Το άρθρο 27, παράγραφος 1, εφαρμόζεται μόνο στις περιπτώσεις εκείνες που ο κανονισμός Δουβλίνο ΙΙΙ αναγνωρίζει συγκεκριμένα ουσιαστικά ή διαδικαστικά δικαιώματα τα οποία ο αιτών έχει τη δυνατότητα να επικαλεσθεί, και τα οποία με τη σειρά τους αντανακλούν την (απαιτούμενη) προστασία συγκεκριμένων θεμελιωδών δικαιωμάτων. Το άρθρο 12, παράγραφος 4, του κανονισμού, επί του οποίου θεμελιώθηκε η απόφαση μεταφοράς, δεν συνιστά μια τέτοια διάταξη· εξάλλου, ο M. Ghezelbash δεν επικαλείται την προστασία άλλων ουσιαστικών ή διαδικαστικών θεμελιωδών δικαιωμάτων που να απορρέουν από τον κανονισμό. Η Γαλλική Κυβέρνηση ισχυρίζεται επίσης ότι ο ασκών προσφυγή υπό μορφή ένδικου μέσου ή επανεξετάσεως βάσει του άρθρου 27, παράγραφος 1, του κανονισμού μπορεί να βάλει μόνο κατά της αποφάσεως μεταφοράς και όχι κατά της αποδοχής εξετάσεως του αιτήματος διεθνούς προστασίας εκ μέρους του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνθηκε το αίτημα (εν προκειμένω της Γαλλίας).

47. Η Ολλανδική Κυβέρνηση θεωρεί ότι, κατ' εφαρμογήν της αποφάσεως Abdullahi, ο αιτών άσυλο δεν δύναται να αμφισβητήσει την εφαρμογή των κριτηρίων του κεφαλαίου ΙΙΙ ούτε το σκεπτικό με το οποίο το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος κατέληξε σε απόφαση, ακόμη και αν ο αιτών υποστηρίζει ότι διακυβεύεται θεμελιώδες δικαίωμα που αναγνωρίζει ο Χάρτης και που μνημονεύεται ρητώς στον κανονισμό. Κάθε άλλη ερμηνεία θα καθυστερούσε τον προσδιορισμό του κράτους μέλους το οποίο είναι υπεύθυνο να εξετάσει μια συγκεκριμένη αίτηση ασύλου. Και τούτο θα ήταν αντίθετο προς τον σκοπό του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ.

Η απόφαση Abdullahi

48. Η Sh. Abdullahi ήταν Σομαλή υπήκοος η οποία εισήλθε το πρώτον στην Ελλάδα ταξιδεύοντας από τη Συρία μέσω Τουρκίας. Στη συνέχεια διέσχισε την Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, τη Σερβία και την Ουγγαρία. Κατόπιν, πέρασε τα σύνορα της Αυστρίας όπου και αιτήθηκε άσυλο. Η διάβαση των συνόρων όλων αυτών των χωρών έγινε παρανόμως. Οι αυστριακές αρχές εφάρμοσαν τα ανάλογα, στον κανονισμό Δουβλίνο ΙΙ, κριτήρια του κεφαλαίου ΙΙΙ και αποφάσισαν ότι υπεύθυνο κράτος μέλος ήταν η Ουγγαρία. Οι ουγγρικές αρχές αποδέχθηκαν να εξετάσουν την αίτηση. Η Sh. Abdullahi, ωστόσο, υποστήριξε ότι υπεύθυνο κράτος θα έπρεπε να θεωρηθεί ότι ήταν η Ελλάδα, αφής στιγμής ήταν η πρώτη πύλη εισόδου της σε έδαφος της Ένωσης. Κατά τον χρόνο εκείνο, η επαναπροώθηση στην Ελλάδα αιτούντων άσυλο είχε ανασταλεί. Μπορούσε, επομένως, να επιδιώξει η αίτησή της να εξεταστεί στην Αυστρία.

49. Κατά τη γνώμη μου, για δύο λόγους η απόφαση Abdullahi δεν μπορεί να εφαρμοσθεί άνευ ετέρου προς τον σκοπό προσδιορισμού του εύρος του δικαιώματος επανεξετάσεως.

50. Πρώτον, η υπόθεση Abdullahi είχε ως αντικείμενο πολύ συγκεκριμένα (και ιδιαιτέρως περίπλοκα) πραγματικά περιστατικά, συμπεριλαμβανομένων πολλαπλών παράνομων διελεύσεων συνόρων, δημιουργώντας τελικώς μια κατάσταση όπου η αιτούσα άσυλο συνδεόταν (δυνητικώς) όχι με δύο αλλά με *τρία* κράτη μέλη. Επί της βάσεως αυτής και μόνο, η υπό κρίση υπόθεση είναι σαφώς πολύ διαφορετική και για τον λόγο αυτό διακριτή.

51. Δεν υπάρχει υπόνοια ότι ο M. Ghezelbash εισήλθε παρανόμως στη Γαλλία στις 17 Δεκεμβρίου 2013. Διέθετε θεώρηση, εισήλθε αλλά δεν αιτήθηκε εκεί άσυλο[47]. Εξάλλου, δεν προκύπτει ότι διέσχισε τη Γαλλία καθ' οδόν προς τις Κάτω Χώρες προτού υποβάλει αίτηση ασύλου.

52. Σε αντίθεση με τη Sh. Abdullahi, ο M. Ghezelbash δεν ισχυρίζεται ότι υπεύθυνο κράτος μέλος, σύμφωνα με τα κριτήρια του κεφαλαίου ΙΙΙ, δεν είναι η Γαλλία αλλά τρίτο κράτος το οποίο δεν μπορεί να εξετάσει την αίτηση του ασύλου λόγω συστημικών πλημμελειών και ενδεχόμενων προσβολών των δικαιωμάτων κατά την έννοια του άρθρου 4 του Χάρτη, με αποτέλεσμα το αίτημά του να πρέπει εξεταστεί εκεί όπου το υπέβαλε. Ο M. Ghezelbash υποστηρίζει ότι οι Κάτω Χώρες είναι το κράτος όπου υπέβαλε την πρώτη αίτησή του διεθνούς προστασίας (άρθρο 7, παράγραφος 2) και ότι το άρθρο 12, παράγραφος 4, δεν έχει εφαρμογή, καθόσον (όπως διατείνεται) εγκατέλειψε την επικράτεια της Ένωσης στις 18 Δεκεμβρίου 2013, επέστρεψε στην πατρίδα του και στη συνέχεια ταξίδεψε στις Κάτω Χώρες από το Ιράν μέσω Τουρκίας. Επιδιώκει λοιπόν, εξ όσων αντιλαμβάνομαι, να επανεξεταστεί από δικαστική αρχή κατά πόσον οι αρμόδιες αρχές έχουν εφαρμόσει ορθώς τα κριτήρια του άρθρου 12, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ.

53. Δεύτερον, οι όροι του άρθρου 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, τους οποίους το Δικαστήριο καλείται εν προκειμένω να ερμηνεύσει, διαφέρουν σημαντικά από το γράμμα του άρθρου 19, παράγραφος 2, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙ επί του οποίου απεφάνθη το Δικαστήριο στην υπόθεση Abdullahi. Το σκεπτικό, κατά συνέπεια, της αποφάσεως Abdullahi δεν μπορεί να εφαρμοστεί μηχανικά για την ερμηνεία της μεταγενέστερης διατάξεως.

Άρθρο 27 του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ

54. Στη συνέχεια, εξετάζεται το πλαίσιο και το γράμμα του άρθρου 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ υπό το πρίσμα των αιτιολογικών σκέψεων όπου διευκρινίζεται η στόχευση της συγκεκριμένης διατάξεως και οι γενικοί σκοποί του κανονισμού. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, εξετάζονται στη συνέχεια τρεις ερμηνευτικές επιλογές όσον αφορά το άρθρο 27, παράγραφος 1, οι οποίες προτάθηκαν στο Δικαστήριο.

55. Εισαγωγικώς επισημαίνεται ότι, προτού ληφθεί απόφαση μεταφοράς υποκείμενη σε επανεξέταση βάσει του άρθρου 27, το κράτος μέλος όπου ο αιτών άσυλο ευρίσκεται οφείλει να εφαρμόσει τα κριτήρια του κεφαλαίου ΙΙΙ και να εξετάσει κατά πόσον το ίδιο ή άλλο κράτος είναι υπεύθυνο. Οσάκις το δεύτερο κράτος αποδέχεται να είναι το υπεύθυνο κράτος μέλος, το πρώτο κράτος μέλος μπορεί να λάβει απόφαση μεταφοράς. Ήδη στο στάδιο αυτό ο κανονισμός Δουβλίνο ΙΙΙ εισάγει διαδικαστικές εγγυήσεις (στο άρθρο 26, παράγραφοι 1 και 2) οι οποίες δεν διαλαμβάνονταν στον κανονισμό Δουβλίνο ΙΙ. Οι συγκεκριμένες διατάξεις περιλαμβάνουν λεπτομερείς κανόνες που απαιτούν από το πρώτο κράτος μέλος να κοινοποιεί στον αιτούντα την απόφαση μεταφοράς και να του παρέχει πληροφορίες για τα ένδικα μέσα που διαθέτει, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος να αιτηθεί αναστολή της αποφάσεως μεταφοράς.

56. Ο αιτών δεν μπορεί να ασκήσει προσφυγή υπό μορφή ένδικου μέσου ή επανεξετάσεως προτού το κράτος που υποβάλλει το αίτημα εκδώσει απόφαση μεταφοράς. Η αμφισβήτηση, σε περίπτωση που αυτή γίνει, αφορά την απόφαση μεταφοράς και όχι την αποδοχή εκ μέρους του κράτους προς το οποίο υποβάλλεται το αίτημα να αναλάβει την ευθύνη καθαυτή. Τούτο είναι λογικό, διότι η απόφαση μεταφοράς είναι αυτή που επηρεάζει άμεσα τον αιτούντα άσυλο.

47 — Η θέση του M. Ghezelbash είναι ότι, κατά τον χρόνο εκείνο, δεν είχε ανάγκη να αιτηθεί άσυλο: βλ. σημεία 28 και 29 των παρουσών προτάσεων. Το ζήτημα κατά πόσον η εκδοχή του M. Ghezelbash υποστηρίζεται από επαρκή αποδεικτικά στοιχεία απόκειται στην αρμόδια εθνική αρχή, υπό τον έλεγχο του εθνικού δικαστή ως μόνου αρμόδιου να κρίνει επί της ουσίας.

57. Το άρθρο 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ αναγνωρίζει ακολούθως, με κατηγορηματικό τρόπο, «δικαίωμα άσκησης πραγματικής προσφυγής». Διευκρινίζεται επίσης πώς ασκείται η προσφυγή αυτή: «με τη μορφή ένδικου μέσου ή επανεξέτασης, ενώπιον δικαστηρίου, τόσο για τα πραγματικά όσο και για τα νομικά στοιχεία, κατά απόφασης μεταφοράς». Πρέπει να επισημανθεί ότι το γράμμα της διατάξεως του άρθρου 27, παράγραφος 1, παρουσιάζει αρκετές διαφορές, προσθήκες και διευκρινίσεις σε σύγκριση με τη διάταξη την οποία διαδέχτηκε, ήτοι το άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙ.

58. Πρώτον, το δικαίωμα προσφυγής με τη μορφή ένδικου μέσου κατά (ή επανεξετάσεως) αποφάσεως μεταφοράς αναγνωρίζεται σε όλους τους αιτούντες άσυλο [48] σε βάρος των οποίων έχει ληφθεί απόφαση μεταφοράς. Δεύτερον, το ένδικο μέσο ή η επανεξέταση προβλέπεται με όρους αναγκαστικού δικαίου («ο αιτών [...] έχει το δικαίωμα [...]»). Τρίτον, το ένδικο μέσο ή η επανεξέταση καλύπτει τόσο τα πραγματικά όσο και τα νομικά στοιχεία. Τέταρτον, το ένδικο μέσο ή η επανεξέταση παρέχει τη δυνατότητα δικαστικού ελέγχου μιας διοικητικής αποφάσεως την οποία εξέδωσαν οι αρμόδιες αρχές (καθόσον ασκείται «ενώπιον δικαστηρίου»). Τέλος, τα κράτη μέλη οφείλουν να παρέχουν επίσης στους αιτούντες εύλογο χρονικό διάστημα εντός του οποίου μπορούν να ασκήσουν το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής (άρθρο 27, παράγραφος 2).

59. Το άρθρο 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ δεν εξειδικεύει ποια μέρη της διαδικασίας λήψεως αποφάσεως της αρμόδιας αρχής που απολήγουν στην έκδοση αποφάσεως μεταφοράς είναι δυνατό να προσβάλλονται με το ένδικο μέσο ή την επανεξέταση που το ίδιο το άρθρο προβλέπει. Τρεις επιλογές αναλύθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου.

60. Η *πρώτη επιλογή* (την οποία ενστερνίζονται οι Κάτω Χώρες) είναι ότι –για να το θέσω απλά– τίποτε δεν έχει αλλάξει. Σήμερα, όπως ακριβώς και στο παρελθόν, απόφαση μεταφοράς μπορεί να αμφισβητηθεί αποκλειστικά για τον μοναδικό και περιοριστικά προβλεπόμενο λόγο που αποτυπώνεται στην απόφαση Abdullahi. Ο λόγος αυτός είχε ήδη τυποποιηθεί στο άρθρο 3, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ [49]. Έτσι, όταν είναι αδύνατη η μεταφορά αιτούντος στο κράτος μέλος που έχει προσδιορισθεί πρωτίστως ως υπεύθυνο, εξαιτίας βάσιμων λόγων που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν συστημικές ελλείψεις στη διαδικασία ασύλου και στις συνθήκες υποδοχής των αιτούντων στο εν λόγω κράτος μέλος, με αποτέλεσμα να συντρέχει κίνδυνος απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης, κατά την έννοια του άρθρου 4 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το προσδιορίζον κράτος μέλος εξακολουθεί να εξετάζει τα κριτήρια του κεφαλαίου ΙΙΙ, ώστε να διαπιστώσει αν άλλο κράτος μέλος μπορεί να προσδιοριστεί ως υπεύθυνο.

61. Η *δεύτερη επιλογή* (την οποία υποστήριξαν η Γαλλία και η Επιτροπή) είναι να γίνει δεκτό ότι, πέραν του ανωτέρω λόγου, το άρθρο 27, παράγραφος 1, κατοχυρώνει δικαίωμα ασκήσεως προσφυγής με τη μορφή ένδικου μέσου ή επανεξετάσεως στις περιπτώσεις στις οποίες ο κανονισμός Δουβλίνο ΙΙΙ αναγνωρίζει ρητώς στους αιτούντες δικαιώματα τα οποία αντανακλούν ουσιαστικά θεμελιώδη

48 — Και σε «άλλο πρόσωπο» όπως προσδιορίζεται στο άρθρο 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ. Τα πρόσωπα αυτά αφορούν δύο κατηγορίες: (i) υπήκοο τρίτης χώρας ή απάτριδα ο οποίος ανακάλεσε την υπό εξέταση αίτησή του και έκανε αίτηση σε άλλο κράτος μέλος ή ο οποίος ευρίσκεται στο έδαφος άλλου κράτους μέλους χωρίς τίτλο διαμονής (άρθρο 18, παράγραφος 1, στοιχείο γ′), και (ii) υπήκοο τρίτης χώρας ή απάτριδα του οποίου η αίτηση απερρίφθη και ο οποίος έκανε αίτηση σε άλλο κράτος μέλος ή ο οποίος ευρίσκεται χωρίς να έχει τίτλο διαμονής στο έδαφος άλλου κράτους μέλους (άρθρο 18, παράγραφος 1, στοιχείο δ′).

49 — Το άρθρο 3, παράγραφος 2, κωδικοποιεί την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση NS (C-411/10 και C-493/10, EU:C:2011:865, σκέψη 94). Δεδομένου ότι ο κανονισμός Δουβλίνο ΙΙΙ (ο οποίος εκδόθηκε στις 26 Ιουνίου 2013) προηγήθηκε κατά έξι σχεδόν μήνες της αποφάσεως του Δικαστηρίου στην υπόθεση Abdullahi (η οποία εκδόθηκε στις 10 Δεκεμβρίου 2013), δεν είναι δυνατόν ο κανονισμός να ενσωμάτωσε ή να κωδικοποίησε την απόφαση αυτή.

δικαιώματα που προστατεύει ο Χάρτης [50]. Όταν (και μόνο όταν) αιτών διατείνεται ότι με την απόφαση των αρμόδιων αρχών προσβάλλεται κάποιο από τα «προστατευόμενα δικαιώματα», τότε μόνο απολαύει επίσης του δικαιώματος να ασκήσει προσφυγή με τη μορφή ένδικου μέσου ή επανεξετάσεως βάσει του άρθρου 27, παράγραφος 1, κατά της αποφάσεως μεταφοράς.

62. Η *τρίτη επιλογή* (την οποία πρότεινε ο M. Ghezelbash) είναι να ερμηνεύεται το άρθρο 27, παράγραφος 1, υπό την έννοια ότι αναγνωρίζει ευρύτερο δικαίωμα ασκήσεως ένδικου μέσου ή επανεξετάσεως, το οποίο διασφαλίζει δικαστικό έλεγχο του τρόπου με τον οποίο οι αρμόδιες αρχές εφαρμόζουν τις κρίσιμες διατάξεις του νόμου (συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων του κεφαλαίου ΙΙΙ) επί των πραγματικών περιστατικών που παρουσιάζονται ενώπιόν τους.

63. Δεδομένου ότι δεν συνάγεται εκ του γράμματος της διατάξεως ποια από τις επιλογές αυτές είναι η ορθή, πρέπει πλέον να ληφθούν υπόψη οι σκοποί του κανονισμού και το πλαίσιο στο οποίο αυτός εντάσσεται [51].

64. Στους σκοπούς αυτούς περιλαμβάνεται ασφαλώς η εύρεση μεθόδου για τον σαφή και λειτουργικό προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αιτήσεως ασύλου, η οποία πρέπει να θεμελιώνεται σε αντικειμενικά και δίκαια κριτήρια τόσο για τα κράτη μέλη όσο και για τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα. Η μέθοδος αυτή θα πρέπει, ιδίως, να επιτρέπει τον ταχύ προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο, προκειμένου να κατοχυρώνεται η πραγματική πρόσβαση στις διαδικασίες χορήγησης διεθνούς προστασίας και να μη διακυβεύεται ο στόχος της ταχύτητας κατά την εξέταση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας [52]. Μεταξύ των σκοπών, ωστόσο, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ είναι επίσης η βελτίωση της δικαστικής προστασίας που παρέχεται στους αιτούντες άσυλο [53]. Μπορεί η ενισχυμένη δικαστική προστασία για αιτούντες άσυλο που ρητώς παρέχεται βάσει του άρθρου 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ να ερμηνευθεί αποκλειστικώς υπό την έννοια της ταχείας εξετάσεως των αιτήσεων ασύλου;

65. Στην αιτιολογική σκέψη 19 του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ (το περιεχόμενο της οποίας αποτυπώνεται ως ουσιαστική πρόβλεψη στο άρθρο 27, παράγραφος 1) διαλαμβάνεται ρητώς ότι, προκειμένου να διασφαλισθεί η αποτελεσματική προστασία των δικαιωμάτων των αιτούντων, οι νομικές εγγυήσεις και το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής όσον αφορά αποφάσεις για μεταφορά πρέπει να καλύπτουν την εξέταση τόσο της «εφαρμογής του παρόντος κανονισμού» όσο και «της νομικής και της πραγματικής κατάστασης στο κράτος μέλος στο οποίο [θα μπορούσε να μεταφερθεί] ο αιτών».

66. Φρονώ ότι το δεύτερο σκέλος της εγγυήσεως αυτής έχει πλέον τυποποιηθεί στο άρθρο 3, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ. Λογικώς, το πρώτο σκέλος της εγγυήσεως έχει την έννοια ότι στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 27, παράγραφος 1, εμπίπτει ο τρόπος με τον οποίο τα κράτη μέλη εφαρμόζουν τον κανονισμό Δουβλίνο ΙΙΙ.

67. Λαμβάνοντας υπόψη το γράμμα του άρθρου 27, παράγραφος 1, τη διπλή εγγύηση που διαλαμβάνεται στην αιτιολογική σκέψη 19 και τα σχόλια που διατύπωσα ανωτέρω επί της αποφάσεως Abdullahi [54], είμαι της γνώμης ότι η *πρώτη επιλογή* πρέπει να απορριφθεί και ότι η λύση πλέον βρίσκεται μεταξύ της *δεύτερης* και της *τρίτης επιλογής*.

50 — Το δικαίωμα ενημερώσεως (άρθρο 4), το δικαίωμα σε προσωπική συνέντευξη (άρθρο 5) και το δικαίωμα σε επανένωση της οικογένειας (άρθρα 9 έως 11) προβλήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου ως παραδείγματα τέτοιων δικαιωμάτων. Κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο, ο εκπρόσωπος του M. Ghezelbash επιβεβαίωσε ότι ο αιτών *δεν* είχε προβάλει ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου αιτίαση προσβολής τέτοιου δικαιώματος.

51 — Απόφαση Petrosian κ.λπ. (C-19/08, EU:C:2009:41, σκέψη 34).

52 — Αιτιολογικές σκέψεις 4 και 5 αντιστοίχως.

53 — Βλ. αιτιολογική σκέψη 9.

54 — Βλ. σημεία 48 έως 53 των παρουσών προτάσεων.

68. Τα βασικά επιχειρήματα τα οποία προβάλλονται υπέρ της *δεύτερης επιλογής* είναι ότι μια στενή ερμηνεία είναι συνεπέστερη με την οικονομία του νομοθετήματος. Υποστηρίζεται ότι ο κανονισμός Δουβλίνο ΙΙΙ συνιστά διακρατικό μέτρο· ότι, αν ο τρόπος με τον οποίο τα κράτη μέλη εφαρμόζουν τα κριτήρια του κεφαλαίου ΙΙΙ υπέκειτο σε δικαστικό έλεγχο βάσει του άρθρου 27, παράγραφος 1, το σύστημα θα κατέληγε να είναι δύσχρηστο, καθόσον θα ήταν αδύνατο να διασφαλισθεί ο ταχύς προσδιορισμός του υπεύθυνου κράτους μέλους· και ότι οι μηχανισμοί οι οποίοι σκοπούν σε αυτό ακριβώς, εξυπηρετούν την εξάλειψη του «forum shopping» (τουτέστιν, ευκαιριών για πολλαπλές ταυτόχρονες ή διαδοχικές αιτήσεις), φαινομένου το οποίο δεν πρέπει να ενθαρρύνεται.

69. Δεν θεωρώ τα ως άνω επιχειρήματα πειστικά.

70. Πρώτον, θεωρώ υπεραπλουστευτικό να περιγράφεται ο κανονισμός Δουβλίνο ΙΙΙ απλώς ως ένα διακρατικό νομικό εργαλείο. Μολονότι δεν χωρεί αμφισβήτηση ότι ορισμένα διακρατικά στοιχεία διατηρούνται[55], εντούτοις ο νομοθέτης έχει εισαγάγει και ενισχύσει ορισμένα ουσιαστικά ατομικά δικαιώματα και διαδικαστικές εγγυήσεις. Όσον αφορά τα πρώτα, για παράδειγμα, το δικαίωμα σε επανένωση της οικογένειας βάσει των άρθρων 9 έως 11. Όσον αφορά τις δεύτερες, αυτές αντανακλώνται, για παράδειγμα, στο άρθρο 4 (δικαίωμα ενημερώσεως του αιτούντος) και στο άρθρο 5 (δικαίωμα του αιτούντος σε προσωπική συνέντευξη). Αμφότερες οι ρυθμίσεις υπογραμμίζουν πόσο σημαντικά είναι τα στοιχεία που παρέχει ο αιτών κατά τη διαδικασία προσδιορισμού του υπεύθυνου κράτους μέλους στο πλαίσιο του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ. Ωστόσο, αν γινόταν δεκτή η δεύτερη επιλογή, ο αιτών θα είχε μεν δικαίωμα να αμφισβητήσει απόφαση μεταφοράς του σε περίπτωση παραλείψεως της προσωπικής συνεντεύξεως, αλλά όχι σε περίπτωση αποφάσεως της οποίας το περιεχόμενο προφανώς θα είχε επηρεασθεί από την παράλειψη συνεκτιμήσεως, εκ μέρους των αρμόδιων αρχών, των στοιχείων που ο αιτών παρέσχε κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνεντεύξεως.

71. Δεύτερον, είμαι της γνώμης ότι τα κράτη μέλη, κατά τη διαχείριση του συστήματος ασκήσεως ένδικου μέσου ή επανεξετάσεως βάσει του άρθρου 27, έχουν ακόμη στη διάθεσή τους ισχυρά μέσα. Ούτως, βάσει του άρθρου 27, παράγραφος 3, τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να επιλέγουν αν θα χορηγηθεί το δικαίωμα παραμονής εν αναμονή του ένδικου μέσου ή της επανεξετάσεως που ασκήθηκε ή αν θα ανασταλεί η μεταφορά του αιτούντος (είτε αυτομάτως είτε κατόπιν αιτήματος του αιτούντος άσυλο). Η ταχύτητα, ως εκ τούτου, με την οποία εκτελούνται οι μεταφορές δεν καθορίζεται εξ ολοκλήρου από το αν ο αιτών ασκεί προσφυγή με τη μορφή ένδικου μέσου ή επανεξετάσεως –εξαρτάται επίσης από τους κανόνες τους οποίους επέλεξε και εφάρμοσε το κράτος μέλος. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης, βάσει του άρθρου 27, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, να αποφασίζουν να περιορίσουν την πρόσβαση στη νομική συνδρομή όταν η αρμόδια αρχή ή το δικαστήριο θεωρεί ότι το ένδικο μέσο ή η επανεξέταση δεν έχει πραγματικές πιθανότητες επιτυχίας. Συνολικώς, ο κανονισμός Δουβλίνο ΙΙΙ έχει εισαγάγει διατάξεις οι οποίες αποσκοπούν στο να γίνει η γενική διαδικασία πιο γρήγορη και πιο αποτελεσματική σε σύγκριση με τον κανονισμό Δουβλίνο ΙΙ. Οι προθεσμίες έχουν συντμηθεί, ενώ ορισμένες διαδικασίες υπόκεινται πλέον για πρώτη φορά σε χρονικούς περιορισμούς[56]. Η ύπαρξη όλων αυτών των μηχανισμών υποδηλώνει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να δράσουν αποτελεσματικά ώστε να μην επιτρέψουν η ομαλή λειτουργία του συστήματος Δουβλίνο ΙΙΙ να διαταραχθεί με την άσκηση επιπόλαιων ή κακόβουλων ένδικων μέσων ή αιτήσεων επανεξετάσεως. Εξάλλου, το Δικαστήριο, στην απόφαση Petrosian, διατύπωσε τη θέση (κατά την εξέταση του ζητήματος της δικαστικής προστασίας που εγγυώνται τα κράτη μέλη των οποίων τα δικαστήρια μπορούν να αναστείλουν την εκτέλεση μιας αποφάσεως μεταφοράς βάσει του άρθρου 19, παράγραφος 2, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙ) ότι βούληση του νομοθέτη δεν ήταν να θυσιάσει την προστασία αυτή χάριν της επιταγής της ταχείας εξετάσεως των αιτήσεων ασύλου[57].

55 — Βλ., για παράδειγμα, τη διαδικασία συνδιαλλαγής βάσει του άρθρου 37.

56 — Βλ. διατάξεις του κεφαλαίου VI του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, οι οποίες διέπουν τις διαδικασίες αναδοχής και εκ νέου αναλήψεως αιτούντος άσυλο.

57 — Απόφαση Petrosian κ.λπ. (C-19/08, EU:C:2009:41, σκέψη 48).

72. Επιπροσθέτως, οι δυνατότητες αμφισβητήσεως του τρόπου εφαρμογής των κριτηρίων του κεφαλαίου ΙΙΙ δεν είναι απεριόριστες. Για παράδειγμα, όσον αφορά διαδικασία επαληθεύσεως των κριτηρίων που αφορούν τα έγγραφα διαμονής και τις θεωρήσεις βάσει του άρθρου 12, στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 27, παράγραφος 1, δεν εμπίπτει οποιαδήποτε καταγγελία. Το γεγονός, έτσι, ότι ο τίτλος διαμονής ή η θεώρηση εκδόθηκαν βάσει πλαστής ή ψευδούς ταυτότητας ή με παρουσίαση πλαστών, παραποιημένων ή άκυρων εγγράφων δεν κωλύει την ανάθεση της ευθύνης στο κράτος μέλος που τα εξέδωσε [58].

73. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, φρονώ ότι το επιχείρημα περί «Κερκόπορτας» που προέβαλαν τα παρεμβαίνοντα κράτη μέλη μάλλον υπερτονίζει τις συνέπειες που θα είχε μια ερμηνεία του άρθρου 27, παράγραφος 1, υπό την έννοια ότι απονέμει δικαίωμα ασκήσεως ενδίκου μέσου ή επανεξετάσεως που περιλαμβάνει δικαστικό έλεγχο της εφαρμογής των κριτηρίων του κεφαλαίου ΙΙΙ.

74. Τρίτον, είμαι της γνώμης ότι η υποβολή αιτήσεως ενώπιον δικαστηρίου με σκοπό τον δικαστικό έλεγχο διοικητικής αποφάσεως δεν μπορεί να εξομοιωθεί με forum shopping. Κατά την άποψή μου, το ένδικο μέσο ή η επανεξέταση βάσει του άρθρου 27 προστατεύει το άτομο από το να αγνοηθούν ή να μη χαρακτηριστούν ορθώς τα σχετικά πραγματικά περιστατικά, καθώς και από εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του κρίσιμων διατάξεων του νόμου. Σε μια Ευρωπαϊκή Ένωση η οποία στηρίζεται στην αρχή του κράτους δικαίου [59], τούτο αποτελεί ασφαλώς ένα θεμιτό σκοπό.

75. Στρέφομαι, επομένως, στην *τρίτη επιλογή*.

76. Όπως προαναφέρθηκε, θεωρώ ότι το άρθρο 27, παράγραφος 1, πρέπει να ερμηνεύεται τουλάχιστον με την ευρύτητα που προκρίνει η δεύτερη επιλογή. Στην υπό κρίση υπόθεση, ωστόσο, ο M. Ghezelbash δεν επικαλείται προσβολή συγκεκριμένου δικαιώματος που αντλείται από τον κανονισμό Δουβλίνο ΙΙΙ, όπως αυτά που κατοχυρώνονται στα άρθρα 4 και 5, ούτε έχει την πρόθεση να στηριχθεί στις διατάξεις των άρθρων 9 έως 11 που αφορούν την επανένωση της οικογένειας. Βούλησή του είναι να αμφισβητήσει την εκ μέρους των αρμόδιων αρχών εφαρμογή των κριτηρίων του κεφαλαίου ΙΙΙ που κατέληξε στην έκδοση αποφάσεως μεταφοράς του, βάσει της οποίας, αν αυτή εκτελεστεί, θα πρέπει να μεταφερθεί από τις Κάτω Χώρες στη Γαλλία. *Εάν* –και υπογραμμίζω τη λέξη αυτή– η εκδοχή του επί των πραγματικών περιστατικών, στηριζόμενη στις έμμεσες αποδείξεις που προσκόμισε, είναι αληθής, τότε όντως υποβάλλει για πρώτη φορά αίτηση διεθνούς του προστασίας στις Κάτω Χώρες και, κατ' εφαρμογήν των κριτηρίων του κεφαλαίου ΙΙΙ, η αίτησή του πρέπει να εξεταστεί εκεί. Εάν δεν γίνει δεκτή η τρίτη ερμηνευτική επιλογή του άρθρου 27, παράγραφος 1, δεν υφίσταται μηχανισμός που να του επιτρέπει να εκθέσει λυσιτελώς τις απόψεις του και να αμφισβητήσει την εν λόγω απόφαση μεταφοράς.

77. Η αφετηρία μου για την ανάλυση της τρίτης επιλογής είναι ότι κάθε απόφαση μεταφοράς δύναται να επιφέρει βλάβη των συμφερόντων του αιτούντος άσυλο. Σε αντίθετη περίπτωση, δεν θα υπήρχε λόγος να θεσπιστεί διάταξη αναγκαστικού δικαίου περί δικαιώματος ασκήσεως ένδικου μέσου ή επανεξετάσεως βάσει του άρθρου 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ.

78. Ανεξαρτήτως του τι θα κάλυπτε η δεύτερη επιλογή, δύναται απόφαση μεταφοράς να προκαλέσει βλάβη των συμφερόντων του αιτούντος άσυλο;

79. Υποτεθείσθω ότι υπήκοος τρίτης χώρας, ο οποίος έχει ήδη χαρακτηρισθεί στην πατρίδα του ως «φοιτητής με πολιτική δράση», αποφασίζει να συνεχίσει τις σπουδές του στην αλλοδαπή. Πραγματοποιεί σύντομη επίσκεψη ανταλλαγής στο κράτος μέλος Α, όπου γίνεται αμέσως δεκτός από κάποιο πανεπιστήμιο αλλά δεν μπορεί να εξασφαλίσει την αναγκαία οικονομική υποστήριξη ώστε να

58 — Βλ. άρθρο 12, παράγραφος 5.

59 — Βλ., για παράδειγμα, απόφαση van Gend & Loos (26/62, EU:C:1963:1, σ. 13) ως προς την επαγρύπνηση των ενδιαφερομένων ιδιωτών για την προστασία των δικαιωμάτων που τους απονέμει το δίκαιο της Ένωσης. Βλ. επίσης απόφαση Schrems (C-362/14, EU:C:2015:650, σκέψη 60 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, ως προς την αρχή του κράτους δικαίου).

παραμείνει και να σπουδάσει. Επιστρέφει στην πατρίδα του και στη συνέχεια, με τη στήριξη του ακαδημαϊκού δικτύου, προσπαθεί εκ νέου στο κράτος μέλος Β, όπου του χορηγείται υποτροφία διάρκειας τριών ετών για την ολοκλήρωση μεταπτυχιακών σπουδών. Κατ' αρχάς, δεν έχει αληθείς λόγους υποβολής αιτήσεως ασύλου στο κράτος μέλος Β. Εν πάση περιπτώσει, είναι εξ ολοκλήρου απορροφημένος στις σπουδές του, κάνοντας καινούριους φίλους και ενσωματώνοντας τον εαυτό του πλήρως στο νέο περιβάλλον του κράτους μέλους υποδοχής. Εν τω μεταξύ, πίσω στην πατρίδα του η κατάσταση επιδεινώνεται και λόγω των γνωστών πολιτικών του θέσεων καθίσταται πλέον persona non grata. Ολοκληρώνοντας τον πρώτο χρόνο των μεταπτυχιακών του σπουδών, αποφασίζει να υποβάλει αίτηση ασύλου στο κράτος μέλος Β. Οι αρμόδιες αρχές, ωστόσο, εφαρμόζουν τα κριτήρια του κεφαλαίου ΙΙΙ, και με βάση την τεκμηριωμένη σύντομη παραμονή του στο κράτος μέλος Α, υποβάλλει αίτημα και λαμβάνει την αποδοχή του τελευταίου να εξετάσει εκείνο την αίτηση ασύλου του και συνακόλουθα να εκδώσει απόφαση μεταφοράς, η οποία, αφενός, ακυρώνει τη θεώρηση του φοιτητή και, αφετέρου, αν εκτελεστεί, θα τον απομακρύνει από το κράτος μέλος Β στο κράτος μέλος Α. Με βάση αυτά τα πραγματικά περιστατικά, δύσκολα, φρονώ, μπορεί να θεωρηθεί ότι η εν λόγω απόφαση μεταφοράς δεν επηρεάζει αρνητικά τον αιτούντα άσυλο φοιτητή.

80. Συναφώς, επισημαίνεται ότι η αντίληψη ότι ο προσδιορισμός υπεύθυνου κράτους μέλους είναι πάντοτε κάτι ουδέτερο για τους αιτούντες δεν είναι καθολικής αποδοχής[60]. Έχει αμφισβητηθεί από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (στο εξής: δικαστήριο του Στρασβούργου)[61]· τούτο το Δικαστήριο, εξάλλου, έχει ασφαλώς αναγνωρίσει ότι δεν υφίσταται αμάχητο τεκμήριο περί του ότι το κράτος μέλος που είναι καταρχήν αρμόδιο να εξετάσει την αίτηση σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα του αιτούντος άσυλο[62]. Άλλες πτυχές της νομολογίας του εν λόγω Δικαστηρίου συνηγορούν, κατ' αναλογίαν, υπέρ του ότι είναι ορθότερο να λαμβάνεται υπόψη η ατομική θέση του αιτούντος κατά τον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους, παρά να αγνοούνται οι επιπτώσεις του στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο[63].

81. Ο προβληματισμός μπορεί να τεθεί απλούστερα ως εξής: σε περίπτωση που υπάρχουν στοιχεία ικανά να στηρίξουν τον ισχυρισμό ότι απόφαση μεταφοράς στηρίζεται σε εσφαλμένη εφαρμογή των κριτηρίων του κεφαλαίου ΙΙΙ, οδηγούν η αρχή της αποτελεσματικής προστασίας και/ή τα δικαιώματα άμυνας στο συμπέρασμα ότι ο αιτών πρέπει να έχει τη δυνατότητα να αμφισβητήσει τη συγκεκριμένη απόφαση μεταφοράς βάσει του άρθρου 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ;

82. Το Δικαστήριο έχει ήδη αποφανθεί, σε σχέση με την οδηγία 2004/83, ότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας συνιστά θεμελιώδη αρχή του δικαίου της Ένωσης[64]. Είμαι της γνώμης ότι, κατ' αναλογίαν, το ίδιο πρέπει να ισχύει όσον αφορά τον κανονισμό Δουβλίνο ΙΙΙ, βάσει του οποίου θα προσδιορισθεί ποιο κράτος μέλος εφαρμόζει τον διάδοχο της οδηγίας περί αναγνωρίσεως, ήτοι την οδηγία σχετικά με την αναγνώριση. Εξάλλου, τα δικαιώματα άμυνας κατοχυρώνονται με το άρθρο 47 του Χάρτη, το οποίο εγγυάται τον σεβασμό τόσο των δικαιωμάτων άμυνας όσο και του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη στο πλαίσιο κάθε δικαστικής διαδικασίας[65]. Το Δικαστήριο, κατά πάγια νομολογία του, έχει τονίσει τη σημασία του δικαιώματος ακροάσεως και το ευρύτατο περιεχόμενό του στην έννομη τάξη της Ένωσης, κρίνοντας ότι το δικαίωμα αυτό εφαρμόζεται σε κάθε διαδικασία δυνάμενη να καταλήξει στην έκδοση βλαπτικής πράξεως[66].

60 — Βλ., για παράδειγμα, Morgades Gil, S., «The discretion of States in the Dublin III system for determining responsibility for examining applications for asylum: What remains of the sovereignty and humanitarian clauses after the interpretations of the ECtHR and CJEU?», *International Journal of Refugee Law*, 2015, σ. 433.

61 — Βλ., για παράδειγμα, ΕΔΔΑ, απόφαση Tarakhel κατά Ελβετίας [τμήμα μείζονος συνθέσεως], αριθ. 29217/12, CEDH 2014 (αποσπάσματα).

62 — Απόφαση NS (C-411/10 και C-493/10, EU:C:2011:865, σκέψεις 81, 99 και 100).

63 — Βλ., για παράδειγμα, αποφάσεις K (C-245/11, EU:C:2012:685) και MA κ.λπ. (C-648/11, EU:C:2013:367)· βλ., περαιτέρω, απόφαση Cimade και GISTI (C-179/11, EU:C:2012:594).

64 — Βλ. απόφαση M.M. (C-277/11, EU:C:2012:744, σκέψη 81).

65 — Βλ. απόφαση M.M. (C-277/11, EU:C:2012:744, σκέψη 82), όπου το Δικαστήριο κάνει αναφορά επίσης στο δικαίωμα χρηστής διοικήσεως το οποίο διασφαλίζεται με το άρθρο 41 του Χάρτη.

66 — Βλ. απόφαση M.M. (C-277/11, EU:C:2012:744, σκέψη 85).

83. Το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής του άρθρου 47 του Χάρτη αντιστοιχεί στα δικαιώματα που κατοχυρώνονται με το άρθρο 13 της ΕΣΔΑ. Από το άρθρο 52, παράγραφος 3, του Χάρτη προκύπτει ότι η νομολογία του δικαστηρίου του Στρασβούργου είναι κρίσιμη για την ερμηνεία της εμβέλειας της συγκεκριμένης διατάξεως. Το δικαστήριο του Στρασβούργου έχει αποφανθεί ότι σε εθνικό επίπεδο πρέπει να προβλέπονται μέτρα με σκοπό την τήρηση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών που κατοχυρώνονται. Σε επίπεδο εθνικής νομοθεσίας, θα πρέπει να προβλέπεται δικαίωμα προσφυγής προκειμένου να ελέγχεται η ουσία ισχυρισμού περί παραβιάσεως και να παρέχεται κατάλληλη προστασία, η προσφυγή δε αυτή θα πρέπει να είναι αποτελεσματική τόσο de facto όσο και de jure [67].

84. Είμαι της γνώμης ότι τα επιχειρήματα αυτά συνηγορούν υπέρ της αποδοχής της τρίτης ερμηνευτικής επιλογής σε σχέση με το άρθρο 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ.

Οι υποχρεώσεις του κράτους μέλους που υποβάλλει το αίτημα όσον αφορά τα στοιχεία που παρέχει ο αιτών άσυλο

85. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί επίσης να διευκρινιστεί αν πρέπει να αναγνωρίζεται δικαίωμα ασκήσεως προσφυγής με τη μορφή ένδικου μέσου ή επανεξετάσεως βάσει του άρθρου 27, παράγραφος 1, σε περίπτωση που, όπως συνέβη στην υπόθεση της κύριας δίκης, το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται το αίτημα αποδέχεται να εξετάσει αίτηση ασύλου, αλλά ο αιτών προσκομίζει αποδεικτικά στοιχεία αφότου το κράτος μέλος αυτό γνωστοποίησε ότι αποδεχόταν το αίτημα, και που τα προσκομισθέντα στοιχεία κατατείνουν στο ότι, αν το κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα είχε προηγουμένως εξετάσει τα έγγραφα ή είχε προωθήσει το αποδεικτικό υλικό προς τις αρχές του κράτους μέλους προς το οποίο απευθυνόταν το αίτημα, αυτό ίσως να μην είχε αποδεχθεί το αίτημα [68].

86. Οι Κάτω Χώρες αμφισβητούν τις διαπιστώσεις του αιτούντος δικαστηρίου ως προς τη μεταχείριση της οποίας έτυχαν οι αποδείξεις που προσκόμισε ο M. Ghezelbash αναφορικά με την επιστροφή του από τη Γαλλία στο Ιράν. Διατυπώνουν τη θέση ότι οι αρχές τους εξέτασαν πράγματι τα έγγραφα, τα θεώρησαν ωστόσο αμφίβολης αποδεικτικής αξίας και ως εκ τούτου δεν τα προώθησαν προς τις ομόλογές τους γαλλικές.

87. Πρώτον, απόκειται στο εθνικό δικαστήριο, ως μόνο αρμόδιο να κρίνει επί της ουσίας, να αποφανθεί επί του κατά πόσον οι αποδείξεις που προσκόμισε ο M. Ghezelbash εξετάστηκαν, ή όχι, από τις ολλανδικές αρχές. Ομοίως, το εθνικό δικαστήριο είναι το μόνο που μπορεί να εκτιμήσει την αποδεικτική ισχύ των συγκεκριμένων αποδείξεων, το πόσο κρίσιμες είναι και κατά πόσον μπορούσαν να επηρεάσουν την απόφαση μεταφοράς.

88. Δεύτερον, το υλικό το οποίο προσκόμισε ο M. Ghezelbash (το οποίο, υπενθυμίζεται, περιλάμβανε πιστοποιητικό του ιατρού του και έγγραφα σχετικά με πώληση περιουσίας του στο Ιράν) συνιστούν έμμεσες αποδείξεις κατά την έννοια του σημείου 9 του καταλόγου Β του παραρτήματος ΙΙ του εκτελεστικού κανονισμού. Τι απαιτείται προκειμένου να διασφαλισθεί ότι ο αιτών άσυλο έχει πρόσβαση σε πραγματική προσφυγή βάσει του άρθρου 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ; Συνιστά λόγο προσφυγής με τη μορφή ένδικου μέσου ή επανεξετάσεως η παράλειψη εξετάσεως του υλικού και/ή προωθήσεώς του προς το κράτος προς το οποίο υποβάλλεται το αίτημα βάσει της διατάξεως αυτής;

89. Η αποτελεσματικότητα του δικαιοδοτικού ελέγχου την οποία εγγυάται το άρθρο 47 του Χάρτη επιβάλλει έλεγχο της νομιμότητας των λόγων στους οποίους στηρίζεται η απόφαση και του κατά πόσον στηρίζεται σε επαρκώς στέρεα πραγματική βάση. Ο δικαιοδοτικός έλεγχος, κατά συνέπεια, δεν μπορεί να περιορίζεται στην εκτίμηση της αφηρημένης πιθανολογήσεως των προβαλλομένων λόγων,

67 — Βλ. ΕΔΔΑ, απόφαση της 6ης Ιουνίου 2013, Mohammed κατά Αυστρίας, αριθ. 2283/12, §§ 69 και 70.

68 — Βλ. σημεία 31 και 32 των παρουσών προτάσεων.

αλλά πρέπει να αφορά το αν είναι τεκμηριωμένοι οι λόγοι αυτοί ή, τουλάχιστον, ένας εξ αυτών που θεωρείται επαρκής αυτός καθαυτόν για να στηρίξει την ίδια αυτή απόφαση [69]. Εφαρμοζόμενο στο παρόν πλαίσιο, τούτο σημαίνει επαλήθευση των πραγματικών περιστατικών που αφορούν την εφαρμογή των σχετικών κριτηρίων του κεφαλαίου ΙΙΙ, επί των οποίων θεμελιώνεται η απόφαση μεταφοράς.

90. Το άρθρο 27, παράγραφος 1, δεν εξειδικεύει τον τρόπο με τον οποίο διενεργείται η εξέταση αυτή. Κατά συνέπεια, πρόκειται για ζήτημα το οποίο απόκειται στο εθνικό δικαστήριο να διευθετήσει βάσει των εθνικών διαδικαστικών κανόνων. Οι κανόνες αυτοί διέπουν την ένταση της διαδικασίας του δικαστικού ελέγχου και το αποτέλεσμά της –τουτέστιν, κατά πόσον λυσιτελής αμφισβήτηση σημαίνει ότι η αίτηση αναπέμπεται στις αρμόδιες εθνικές αρχές για επανεξέταση ή κατά πόσον η απόφαση λαμβάνεται από τα ίδια τα δικαστήρια, με την επιφύλαξη πάντοτε της αρχής της αποτελεσματικότητας [70].

91. Καταλήγω, επομένως, στο συμπέρασμα ότι ο κανονισμός Δουβλίνο ΙΙΙ πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αιτών (υπό περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης) μπορεί να αμφισβητήσει, ασκώντας προσφυγή με τη μορφή ένδικου μέσου ή επανεξετάσεως, απόφαση μεταφοράς βάσει του άρθρου 27, παράγραφος 1, και να ζητήσει από το εθνικό δικαστήριο να επαληθεύσει κατά πόσον τα κριτήρια του κεφαλαίου ΙΙΙ έχουν τύχει ορθής εφαρμογής στην περίπτωσή του. Η αποτελεσματικότητα του δικαιοδοτικού ελέγχου την οποία εγγυάται το άρθρο 47 του Χάρτη επιβάλλει έλεγχο της νομιμότητας των λόγων στους οποίους στηρίζεται η απόφαση και του κατά πόσον στηρίζεται σε επαρκώς στέρεα πραγματική βάση. Ο τρόπος με τον οποίο διενεργείται ο έλεγχος περί του αν τα κριτήρια του κεφαλαίου ΙΙΙ έτυχαν αντικειμενικής και δίκαιης εφαρμογής σε συγκεκριμένη περίπτωση διέπεται από εθνικούς διαδικαστικούς κανόνες. Με την επιφύλαξη πάντοτε της τηρήσεως της αρχής της αποτελεσματικότητας, οι συγκεκριμένοι κανόνες ρυθμίζουν ακόμη την ένταση και το αποτέλεσμα της διαδικασίας δικαστικού ελέγχου κατόπιν ασκήσεως ένδικου μέσου ή αιτήσεως επανεξετάσεως.

Δεύτερο και τρίτο προδικαστικό ερώτημα

92. Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινισθεί κατά πόσον, σε περίπτωση που αιτών άσυλο δεν έχει δυνατότητα να προβάλει την εσφαλμένη εφαρμογή των κριτηρίων του κεφαλαίου ΙΙΙ, μπορεί να ασκήσει ένδικο μέσο ή αίτηση επανεξετάσεως μόνον όταν κρίνονται οικογενειακές καταστάσεις κατά την έννοια του άρθρου 7 του κανονισμού, ή μήπως έχει την ίδια δυνατότητα και για άλλους λόγους.

93. Σε περίπτωση που το Δικαστήριο αποδεχθεί την προτίμησή μου υπέρ της τρίτης επιλογής, παρέλκει η εξέταση του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος. Σε περίπτωση, ωστόσο, που το Δικαστήριο αρνηθεί να ακολουθήσει το συγκεκριμένο ευρύτερο σκεπτικό, προκύπτει από την εξέτασή μου της δεύτερης επιλογής που προβλήθηκε ενώπιόν του [71] ότι θεωρώ ότι αιτών άσυλο μπορεί να ασκήσει προσφυγή βάσει του άρθρου 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ προκειμένου να αμφισβητήσει προσβολή που φέρεται ότι έγινε σε βάρος οποιουδήποτε ουσιαστικού ή διαδικαστικού του δικαιώματος που ειδικώς του αναγνωρίζεται από τον κανονισμό αυτό. Τα παραδείγματα τα οποία προτάθηκαν στο Δικαστήριο στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας αφορούσαν τις εγγυήσεις υπέρ των ανηλίκων (των άρθρων 6 και 8) και το δικαίωμα σε επανένωση της οικογένειας (των άρθρων 9 έως 11). Επισημαίνεται ότι, αφής στιγμής, κατά την προσέγγισή μου,

69 — Βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση Επιτροπή κλπ. κατά Kadi (C-584/10 P, C-593/10 P και C-595/10 P, EU:C:2013:518, σκέψη 119).

70 — Βλ., κατ' αναλογίαν απόφαση Samba Diouf (C-69/10, EU:C:2011:524, σκέψη 60).

71 — Βλ. σημεία 68 έως 74 των παρουσών προτάσεων.

παρέλκει η απάντηση του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος, δεν προχώρησα σε πλήρη και αναλυτικό σχολιασμό του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ· ούτε επίσης επιχειρήθηκε εξαντλητική καταγραφή δικαιωμάτων των οποίων ενδεχόμενη προσβολή θα μπορούσε, υπό το πρίσμα της δεύτερης επιλογής, να προβληθεί βάσει του άρθρου 27, παράγραφος 1.

94. Από την απάντησή μου επί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος προκύπτει ότι παρέλκει επίσης η εξέταση του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος. Χάριν πληρότητας, προσθέτω ότι προφανώς ο M. Ghezelbash δεν επικαλέσθηκε, στο πλαίσιο της κύριας δίκης, κάποιο από τα ουσιαστικά ή διαδικαστικά δικαιώματα για τα οποία έγινε λόγος ενώπιον του Δικαστηρίου στο πλαίσιο της συζητήσεως επί της δεύτερης επιλογής. Ως εκ τούτου, οι έμμεσες αποδείξεις στις οποίες επιχειρεί να στηριχθεί ο M. Ghezelbash (οι οποίες εξετάσθηκαν στα σημεία 85 έως 90 των παρουσών προτάσεων) είναι, κατά τη γνώμη μου, σχετικές αποκλειστικώς και μόνο στο πλαίσιο εφαρμογής των κριτηρίων του κεφαλαίου ΙΙΙ.

Πρόταση

95. Υπό το πρίσμα των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα ερωτήματα του Rechtbank Den Haag ('s-Hertogenbosch, Κάτω Χώρες), ως εξής:

— Ο κανονισμός (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αιτών άσυλο υπό περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης μπορεί να αμφισβητήσει, ασκώντας προσφυγή με τη μορφή ένδικου μέσου ή επανεξετάσεως, απόφαση μεταφοράς βάσει του άρθρου 27, παράγραφος 1, και να ζητήσει από το εθνικό δικαστήριο να επαληθεύσει κατά πόσον τα κριτήρια του κεφαλαίου ΙΙΙ έχουν τύχει ορθής εφαρμογής στην περίπτωσή του. Η αποτελεσματικότητα του δικαιοδοτικού ελέγχου την οποία εγγυάται το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιβάλλει έλεγχο της νομιμότητας των λόγων στους οποίους στηρίζεται η απόφαση και του κατά πόσον στηρίζεται σε επαρκώς στέρεα πραγματική βάση. Ο τρόπος με τον οποίο διενεργείται ο έλεγχος περί του αν τα κριτήρια του κεφαλαίου ΙΙΙ έτυχαν αντικειμενικής και δίκαιης εφαρμογής σε συγκεκριμένη περίπτωση διέπεται από εθνικούς διαδικαστικούς κανόνες. Με την επιφύλαξη πάντοτε της τηρήσεως της αρχής της αποτελεσματικότητας, οι συγκεκριμένοι κανόνες ρυθμίζουν ακόμη την ένταση και το αποτέλεσμα της διαδικασίας δικαστικού ελέγχου κατόπιν ασκήσεως ένδικου μέσου ή αιτήσεως επανεξετάσεως.

— Παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα.